

Selvitys huoltajien kokemuksista koskien
Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen
vapaan suomennoksen ymmärrettävyyttä

Toimintaterapian koulutusohjelma,
Toimintaterapeutti
Opinnäytetyö
9.11.2009

Nea-Maria Haapanen
Minna Nissinen
Eva Paakkanen

Koulutusohjelma Toimintaterapian koulutusohjelma		Suuntautumisvaihtoehto Toimintaterapia	
Tekijä/Tekijät Nea-Maria Haapanen, Minna Nissinen ja Eva Paakkanen			
Työn nimi Selvitys huoltajien kokemuksista koskien Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen vapaan suomennoksen ymmärrettävyyttä			
Työn laji Opinnäytetyö		Aika 9.11.2009	Sivumäärä 40+22
TIIVISTELMÄ <p>Opinnäytetyössämme kartoitimme sensorisen integraation teoriaan pohjautuvan Toddler Sensory Profile (TSP) -kyselylomakkeen vapaasti suomennetun version ymmärrettävyyttä ja käyttökelpoisuutta huoltajien kokemusten perusteella. TSP -kyselylomake on tarkoitettu 7–36kk ikäisten lasten arviointiin ja sen avulla saadaan tietoa huoltajien havaitsemasta lapsen reagoinnista erilaisiin aistimuksiin. Teoria-osuudessa esittelemme aistijärjestelmien toimintaa, sensorisen integraation teoriaa, sensorisen integraation häiriötä, sekä Winnie Dunnin sensorisen prosessoinnin mallin.</p> <p>Opinnäytetyömme työelämäyhteistyökumppaneina toimivat Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin, Helsingin yliopistollisen keskussairaalan, Naisten- ja lastentautien tulosyksikön, Lastenneurologian klinikaryhmän toimintaterapeutit Terttu Rautio, Helena Moisio-Pulkkinen sekä Ulla Niutanen. Opinnäytetyömme aihe nousi yhteistyökumppanimme tarpeista tarkastella TSP -kyselylomakkeen vapaan suomennoksen ymmärrettävyyttä sekä käyttökelpoisuutta. Lopullinen vapaa suomennos tulee Hyks lastenneurologian toimintaterapeuttien käyttöön osaksi heidän arviointityötään.</p> <p>Opinnäytetyömme tutkimusongelmina olivat: Miten huoltajat kokevat TSP -kyselylomakkeen täyttämisen, ja miten voimme kehittää TSP -kyselylomakkeen vapaata suomennosta? Tutkimusmenetelmäksi valikoitui postikysely, jonka lähetimme sadalle huoltajalle. Huoltajat tavoitimme Rovaniemen ja Helsingin neuvoloiden, sekä omien kontaktiemme kautta. Postikyselyllä keräsimme määrällistä ja laadullista tutkimusaineistoa kyselylomakkeen ymmärrettävyydestä. Ennen postikyselyä suomensimme TSP -kyselylomakkeen englanninkielisestä versiosta valantehneen kielenkääntäjän avustuksella. Aineistonkeruu toteutettiin kesän 2009 aikana.</p> <p>Tulosten perusteella voidaan päätellä, että TSP -kyselylomakkeen vapaa suomennos on huoltajien mielestä pääosin ymmärrettävä ja selkeä. Kuitenkin avointen kysymysten avulla saimme palautetta ja kehitysehdotuksia, joiden avulla muokkasimme kyselylomakkeesta mahdollisimman ymmärrettävän ja käyttökelpoisen suomenkielisen version.</p>			
Avainsanat Toddler Sensory Profile, sensorinen integraatio, sensorisen integraation häiriö, sensorisen integraation teoria, Winnie Dunnin sensorisen prosessoinnin malli, postikysely, lasten toimintaterapia-arviointi			

Degree Programme in Occupational Therapy		Degree Occupational Therapist	
Author/Authors Nea-Maria Haapanen, Minna Nissinen and Eva Paakkanen			
Title The Survey about the Understandability of the Toddler Sensory Profile Questionnaire in Finnish, Based on the Caregivers' Experiences			
Type of Work Final Project	Date 9.11.2009	Pages 40+22	
<p>ABSTRACT</p> <p>The purpose of this study was to chart the understandability and the practicality of the informal Finnish translation of the Toddler Sensory Profile (TSP) questionnaire based on the Sensory Integration theory. The TSP Questionnaire provides a standard method to assess children's (aged 7–36 months) sensory processing abilities as the caregivers fill in their observations about their children's reactions to different sensations. In the theory part, we will present the functioning of the sensory systems, the Sensory Integration theory, the Sensory Integration disorder as well as Winnie Dunn's model of sensory processing.</p> <p>Our study was conducted in cooperation with Terttu Rautio, Helena Moisio-Pulkkinen and Ulla Niutanen, the occupational therapists of the Hospital District of Helsinki and Uusimaa (HUS) , Helsinki University Central Hospital (HUCH), Administration of the department of Gynecology and Pediatrics, the child neurology unit. The subject of our thesis arose from the need of these cooperating partners. The final version of the Questionnaire will be used by them as a part of their evaluation work.</p> <p>The problem areas for us to examine in our study were: How do the caregivers experience filling up the TSP Questionnaire and how can we develop the informal Finnish translation of the TSP Questionnaire? As for methods we used a post questionnaire. The questionnaire was sent to one hundred caregivers and we received 38 answers. We found the caregivers whom we contacted through the Child Health Centres in Rovaniemi and Helsinki. Some of them were our own contacts. We gathered both qualitative and quantitative data. Before sending the questionnaires, we translated the TSP Questionnaire into Finnish with the help of an authorized translator and our cooperation partners. The survey was carried out during the summer of 2009.</p> <p>Based on the results of the survey, we concluded that the informal Finnish translation of the TSP Questionnaire is basically understandable. However, we received feedback and some suggestions for development. Based on the response, we revised the Finnish version of the TSP Questionnaire to make it as practical and understandable as possible.</p>			
<p>Keywords</p> <p>Toddler Sensory Profile, Sensory integration theory, sensory integration disorder, sensory systems, Winnie Dunn's model of sensory processing, post questionnaire, occupational therapy assessment for children</p>			

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET	2
2.1	Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset	3
2.2	Miten arviointimenetelmää on aiemmin tutkittu Suomessa?	4
3	AISTIJÄRJESTELMÄT JA SENSORINEN INTEGRAATIO	5
3.1	Aistimukset ravitsevat hermostoa	5
3.2	A. Jean Ayresin teoria sensorisesta integraatiosta	7
3.3	Kuinka sensorisen integraation häiriö ilmenee?	9
4	WINNIE DUNNIN SENSORISEN PROSESSOINNIN MALLI	11
4.1	Huonosti toimiva aistitiedon rekisteröiminen	13
4.2	Herkkyys aistitiedolle	13
4.3	Aistikokemusten hakeminen	13
4.4	Aistikokemusten välttäminen	14
5	SENSORISEN INTEGRAATION JA AISTIMUSTEN KÄSITTELYN ARVIOINTI OSANA LASTEN TOIMINTATERAPIA-ARVIOINTIA	14
6	INFANT/TODDLER SENSORY PROFILE -ARVIOINTIMENETELMÄ	17
7	KYSELYTUTKIMUS	18
7.1	Aineiston keruu	19
7.2	Aineiston analyysi	22
8	TUTKIMUKSEN TULOKSET	27
8.1	Ohjeistukseen liittyvät tulokset	27
8.2	Väittämien ymmärrettävyyteen liittyvät tulokset	28
8.3	Vastausaikaan liittyvät tulokset	29
8.4	Kyselylomakkeen epäselvyyksiin liittyvät tulokset	30
9	TULOSTEN TULKINTA JA LOPULLINEN VAPAA SUOMENNOS	31
10	POHDINTA	34

LÄHTEET

- LIITE 1: Englanninkielinen Toddler Sensory Profile -kyselylomake
LIITE 2: Postikyselyä varten vapaasti suomennettu Toddler Sensory Profile -kyselylomake
LIITE 3: Lopullinen vapaa suomennos Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeesta
LIITE 4: Palautelomake
LIITE 5: Saatekirje
LIITE 6: Henkilökunnan tiedote
LIITE 7: Tutkimuslupa Helsingin kaupungilta
LIITE 8: Tutkimuslupa Rovaniemen kaupungilta

1 JOHDANTO

Yhä useammin lasten käyttäytymiseen liittyvien ongelmien yhteydessä on alettu tiedostaa aistisäätelyhäiriöiden merkitys lapsen kehitykselle ja käyttäytymiselle. Kuluneen kymmenen vuoden aikana on tehty runsaasti tieteellisiä tutkimuksia ja julkaisuja aistisäätelyhäiriöiden luonteesta sekä kuntoutuksesta. Tämän tiedon avulla on pystytty paremmin ymmärtämään aistisäätelyhäiriöistä johtuvaa poikkeavaa käyttäytymistä, sekä tehostamaan ongelmiin puuttumista. (Sensorisen integraation terapian yhdistys 2009b.)

Opinnäytetyössämme kartoitetaan kyselyllä sensorisen integraation teoriaan pohjautuvan Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen vapaasti suomennetun version ymmärrettävyyttä ja käyttökelpoisuutta. Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen avulla saadaan tietoa huoltajien havaitsemasta lapsen reagoinnista erilaisiin aistimuksiin ja pyritään arvioimaan aistitiedon käsittelyn vaikutusta lapsen toiminnalliseen suoriutumiseen. (Dunn 2002: 2). Kyselyssä käyttämämme vapaan suomennoksen teimme yhteistyössä valantehneen kielenkääntäjän sekä työelämäyhteistyökumppaneiden kanssa. Vapaasta suomennoksesta puhumme siksi, ettemme opinnäytetyöprosessimme aikana tehneet virallista suomennostyötä, johon tarvittaisiin erillinen lupa Psykologien kustannukselta (Psychological Corporation) Yhdysvalloista. Opinnäytetyömme ajallisten ja taloudellisten resurssien vuoksi tämä ei olisi ollut mahdollista.

Opinnäytetyömme työelämäyhteistyökumppaneina toimivat Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin (HUS) kuuluvan Helsingin yliopistollisen keskussairaalan (Hyks) Naisten- ja lastentautien tulosyksikön lastenneurologian klinikkaryhmän toimintaterapeutit Terttu Rautio, Helena Moisio-Pulkkinen sekä Ulla Niutanen. Tulemme jatkossa käyttämään työssämme selvyuden vuoksi yhteistyökumppaneista nimitystä Hyks Lastenneurologian toimintaterapeutit. Opinnäytetyömme aihe nousi yhteistyökumppanimme tarpeista. Hyks lastenneurologian toimintaterapeutit ovat aiemmin vapaasti suomentaneet Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen. Tätä versiota he ovat kuitenkin harvoin käyttäneet, koska he eivät ole olleet täysin tyytyväisiä kyseiseen suomennokseen. He halusivatkin nyt saada itselleen mahdollisimman käyttökelpoisen työvälineen osaksi lasten toimintaterapia-arviointia selvittämällä kyselylomakkeen käyttökelpoisuutta suomenkielisenä. Tähän yhteistyökumppaneiden tarpeeseen vastaamme jättämällä opinnäytetyömme lopputuloksena syntyvän lopullisen vapaan suomennoksen heidän käyttöönsä.

Pyrimme vastaamaan opinnäytetyössämme ensisijaisesti yhteistyökumppanimme tarpeisiin, mutta myös syventämään omaa tietämystämme aistimusten käsittelystä ja aistisäätelystä. Teoreettisina lähtökohtina opinnäytetyössämme toimivat A. Jean Ayresin sensorisen integraation teoria, sekä siihen pohjautuva Winnie Dunnin sensorisen prosessoinnin malli. Toddler Sensory Profile -arviointimenetelmä, jota käsittelemme opinnäytetyössämme, on kehitetty näiden teoreettisten lähtökohtien pohjalta. Lisäksi kokosimme tietoa aistien merkityksestä ihmiselle muun muassa neurologiaa koskevasta kirjallisuudesta.

Olemme kaikki kiinnostuneita lasten toimintaterapiasta, sekä erityisesti lasten arvioinnista. Kaipasimme syvempää tietoa sensorisen integraation teoriasta, ja opinnäytetyömme aihe tarjosi tähän hyvän mahdollisuuden. Samalla tarjoutui myös hyvä tilaisuus työskennellä yhteistyössä suuressa organisaatiossa työskentelevien toimintaterapeuttien kanssa ja tutustua heidän työkuvaansa.

Arviointimenetelmien virallinen suomentaminen on pitkäkestoinen ja laaja-alainen prosessi, ja yhä useammin toimintaterapiassa käytetään epävirallisia vapaita suomennoksia arviointivälineistä, joiden käyttökelpoisuutta ei ole tutkittu. Tämä saattaa heikentää arvioinnin luotettavuutta ja näyttöönperustuvuutta. Opinnäytetyöprosessiin mukaan lähtiessämme näimme tärkeänä mahdollisuuden olla mukana yhtenäistämässä suomenkielisiä arviointivälineitä. Suomentamalla vapaasti Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen ja tekemällä esitutkimuksen sen ymmärrettävyydestä ja käyttökelpoisuudesta, veimme eteenpäin arviointimenetelmän mahdollisen lopullisen suomennoksen prosessia.

2 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Winnie Dunn on kehittänyt Infant/Toddler Sensory Profile -arviointimenetelmän hänen alun perin 3–10-vuotiaille lapsille suuntaamansa Sensory Profile -arviointimenetelmän pohjalta. Infant/Toddler Sensory Profile -arviointimenetelmän kehittäminen lähti tarpeesta kasvattaa alkuperäisen Sensory Profile -menetelmän ikäjakaumaa. (Dunn 2002: 13.) Dunnin (2002: 4) mukaan Infant/Toddler Sensory Profile -arviointimenetelmä on saatavilla englannin ja espanjan kielisenä.

Infant/Toddler Sensory Profile -arviointimenetelmä, jota käsittelemme opinnäytetyössämme, on standardoitu menetelmä ammattilaisille. Tämän avulla

mitataan lapsen kykyä sensoriseen prosessointiin eli aistitiedon käsittelyyn, sekä kuvataan sen vaikutusta toiminnalliseen suoriutumiseen lapsen jokapäiväisessä elämässä. Infant -sanalla viitataan 0–6 kuukauden, kun taas Toddler -sanalla 7–36 kuukauden ikäisiin lapsiin. Arviointimenetelmässä huoltaja vastaa Infant/Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeeseen, joka käsittelee lapsen reagoitua erilaisiin päivittäisissä toiminnoissa esiintyviin aistiärsykkeisiin. Tämän jälkeen toimintaterapeutti tai muu ammattilainen pisteyttää kyselylomakkeen vastaukset, joiden avulla tehdään sensorinen profiili lapsesta. (Dunn 2002: 1.) Rajasimme oman opinnäytetyömme koskemaan vain Toddler Sensory Profile -kyselylomaketta (7–36 kk), jotta voisimme syventyä tähän perusteellisesti (ks. liite 1).

Opinnäytetyömme tarkoituksena on kartoittaa kyselyllä huoltajien kokemuksia Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen vapaan suomennoksen ymmärrettävyydestä. Huoltajilta saadun palautteen avulla muokkaamme mahdollisimman ymmärrettävän ja käyttökelpoisen suomenkielisen version kyselylomakkeesta Hyks lastenneurologian toimintaterapeuttien käyttöön. Kyselyyn päädyimme yhteistyökumppaneiden toiveesta, mahdollisimman laajan otoksen saavuttamiseksi. Toisena mahdollisuutena olisi ollut tutkia lomakkeen ymmärrettävyyttä esimerkiksi teemahaastattelemalla muutamaa huoltajaa, mutta tämän tutkimusmenetelmän avulla laaja otos olisi jäänyt tavoittamatta.

Opinnäytetyöprosessimme alkuvaiheessa olimme sähköpostitse yhteydessä Winnie Dunniin koskien työmme tavoitteita ja sen sisältöä, sekä kysyimme hänen suostumustaan tämän kaltaisen prosessin toteuttamiseksi. Hän oli innostunut opinnäytetyömme aiheesta, ja kehotti meitä olemaan yhteydessä yhdysvaltalaiseen kustannusyhtiöön Psychological Corporationiin virallisen suomennoksen tekemiseksi. Tarkensimme Dunnille, ettei meillä ollut resursseja opinnäytetyömme puitteissa tehdä laaja-alaista virallista suomennosta. Dunn hyväksyi tämän, sekä antoi luvan opinnäytetyömme toteuttamiselle. Opinnäytetyömme julkaisun jälkeen aiomme olla jälleen yhteydessä Winnie Dunniin ja kertoa hänelle työmme tuloksista.

2.1 Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyömme tutkimusongelmat ovat:

***Miten huoltajat kokevat Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen täyttämisen?
Miten voimme kehittää Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen vapaata suomennosta?***

Tutkimusongelmaa tarkentavat tutkimuskysymykset muotoilimme seuraaviksi:

Ovatko Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen väittämät huoltajille ymmärrettävissä muodossa? Onko Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeessa jotain epäselvää? Kauanko Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen täyttämiseen menee huoltajilta aikaa? Millaisia kehitysehdotuksia huoltajilla on liittyen Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen ulkoasuun tai sanamuotoihin?

Näihin kysymyksiin vastaamme opinnäytetyössämme selvittämällä huoltajien kokemuksia Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen täyttämisestä. Näin pyrimme saamaan tietoa siitä, kuinka ymmärrettävä ja siten käyttökelpoinen lomake on. Kun puhumme Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen vapaan suomennoksen ymmärrettävyydestä, tarkoitamme sitä, miten selkeiksi huoltajat kokevat kyselylomakkeen väittämät, ohjeet ja muun sisällön. Tarkoituksena on selvittää ymmärtävätkö huoltajat mielestään mitä väittämissä tarkoitetaan.

2.2 Miten arviointimenetelmää on aiemmin tutkittu Suomessa?

Tietääksemme Toddler Sensory Profile -arviointimenetelmän ymmärrettävyyttä ja käyttökelpoisuutta ei ole aiemmin tutkittu Suomessa. 3-10-vuotiaille lapsille suunnatusta Sensory Profile -arviointimenetelmästä on tehty opinnäytetyö Jyväskylän Ammattikorkeakoulussa. Tämä opinnäytetyö käsittelee sitä, miten 3-10-vuotiaan lapsen vanhemmille tarkoitettua Sensory Profile -arviointimenetelmää voidaan käyttää toimintaterapiaryhmän suunnittelussa. Tuloksina ja johtopäätöksinä opinnäytetyössä on, että Sensory Profile Caregiver Questionnaire on hyvä keino saada tietoa lapsen aistijärjestelmien toiminnasta ja se tarjoaa mahdollisuuden tarkastella lasta yksilöllisenä ryhmän jäsenenä. (Pulkkinen 2003: 28–36.)

The Adolescent/Adult Sensory Profilesta, eli aikuisten aistitiedon käsittelyyn liittyvästä Sensory Profile -arviointimenetelmästä on tehty opinnäytetyö Turun Ammattikorkeakoulussa. Tässä opinnäytetyössä on keskitytty siihen, miten arviointiväline soveltuu arviointiin, sekä siihen auttaako menetelmä yhdistämään aistitiedon käsittelyn jokapäiväisiin kokemuksiin. Opinnäytetyön tuloksista kerrotaan, että lomake oli tutkimusjoukon mielestä helppo ja nopea täyttää, ja että erityisesti ikääntyneet vastaajat kokivat saaneensa uutta tietoa toiminnastaan. Opinnäytetyön pääasiallisena tutkimustuloksena onkin, että arviointimenetelmä soveltuu Suomessa käytettäväksi. (Koilahti – Silvennoinen 2006: 6–31.)

3 AISTIJÄRJESTELMÄT JA SENSORINEN INTEGRAATIO

Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen avulla arvioidaan lapsen kykyä käsitellä aistimuksia ja kuvataan sen merkitystä lapsen päivittäisessä toiminnassa (Dunn 2002: 1). Tämän vuoksi esittelemme tässä luvussa aistijärjestelmien toimintaa sekä aistimusten merkitystä lapsen kehitykselle. Kuvaamme myös, mitä sensorinen integraatio on, ja kuinka sen prosessi etenee. Koska Toddler Sensory Profile -arviointimenetelmän taustalla oleva Winnie Dunnin sensorisen prosessoinnin malli pohjautuu sensorisen integraation teoriaan, esittelemme teorian pääpiirteitä ja taustaoletuksia. Kerromme myös, mikä sensorisen integraation häiriö on ja miten se ilmenee, sillä arviointimenetelmän avulla voidaan osana laajempaa arviointia selvittää sensorisen integraation häiriön osuutta lapsen käytöksessä. Winnie Dunnin sensorisen prosessoinnin mallin esittelemme omassa luvussaan, sillä se on keskeinen osa Toddler Sensory Profile -arviointimenetelmää.

3.1 Aistimukset ravitsevat hermostoa

Hermosto ei voi kehittyä ilman hyvää ja monimuotoista aistimusten virtaa. Aistimukset ovat osa kokonaistietoa jota hermosto käyttää tuottaakseen tarkoituksenmukaisia reaktioita. Osa aisteista mahdollistaa ympäristön tietoisien tarkkailun, kun taas osaa pidämme itsestään selvinä, koska niiden lähettämää tietoa aivot käsittelevät tiedostamatta. (Ayres 2008: 74.)

Siitä, mitä meistä kauempana tapahtuu, kertovat meille näkö- ja kuuloaisti. Kehon sisälle menevistä asioista saamme informaatiota puolestaan haju- ja makuaistin avulla. Viskelaarinen aisti kertoo puolestaan kehon sisäisistä tapahtumista. Tuntoaisti, eli taktiilinen aisti viestii siitä mikä kehoa koskettaa, ja se onkin ihmisen aistijärjestelmistä laajin. Tuntoaisti vaikuttaa voimakkaasti sekä ihmisen fyysiseen, että psyykkiseen toimintaan. (Ayres 2008: 74–77.) Onkin olemassa näyttöä siitä, että kosketuksen määrä vaikuttaa kehittyvän ihmisen hermostoon (Mäkelä 2005: 1544). Näiden lisäksi on olemassa proprioseptiivinen aisti, joka kertoo kehon asennosta ja liikkeestä, sekä vestibulaarinen aisti, joka kertoo painovoimasta, pään liikkeestä ja tasapainosta. Lisäksi vestibulaarinen aistijärjestelmä yhdistää kaikkia aisteja, sillä muiden aistimusten käsittely tapahtuu suhteessa vestibulaariseen perusaistitietoon ympäröivästä maailmasta. (Ayres 2008: 74–82.)

Aivot pystyvät käsittelemään useita tehtäviä yhtä aikaa. Yksilön ja ympäristön kannalta keskeistä toimintaa ovat aistihavainnot jotka syntyvät, kun primaarisen aistitiedon eri

piirteet on analysoitu. Aistihavainto riippuu aistimuksen ominaisuuksista, mutta myös aivojen vireystilasta, emotionaalisesta virittyneisyydestä sekä aikaisempien toimintojen aiheuttamista muistijäljistä. Täsmälleen sama fyysikaalinen ärsyke voi johtaa hyvinkin erilaiseen tulkintaan aivoissa. (Soinila 2006: 62.) Esimerkiksi savun haju voi takkatulen ääressä tuottaa mielihyvää, kun taas keskellä yötä savun hajuun herääminen voi aiheuttaa ahdistusta ja pelon tulipalosta. Näin ollen aistihavainto on aistitiedon ja aivojen sisäisen toiminnan vuorovaikutuksesta syntyvä kokemus, eikä vain aistiärsykkeiden piirtämä tarkka kuva ulkomaailmasta. (Soinila 2006: 62.)

Hereillä ollessa aivoihin kohdistuu jatkuva tiedon tulva, ja vain pieni osa siitä voi muuttua tietoisiksi havainnoiksi. Kussakin ympäristössä aivot luovat odotusarvon seuraavan hetken havainnoista, jonka jälkeen odotusarvon mukaiset aistimukset sivuutetaan ja odotusarvosta poikkeavat ärsykkeet noteerataan herkemmin. Tarkkaavuuden kohdistuessa muualle voi aistimus myös jäädä kokonaan havaitsematta. (Soinila 2006: 62.)

Aistitiedon jäsentämistä käyttöä varten kutsutaan sensoriseksi integraatioksi. Sensorinen integraatio tapahtuu tiedostamatta, ja sen avulla ihminen luo kokemukselleen merkityksen. Sensorinen integraatio on perusta sekä älylliselle oppimiselle, että sosiaaliselle käyttäytymiselle, ja ilman sitä emme kykene reagoimaan kokemaamme tilanteeseen merkityksellisesti. (Ayres 2008: 29–30.)

Sensorisen integraation kehitys alkaa jo kohdussa, kun sikiön aivot aistivat äidin kehon liikkeitä. Geenit luovat sensorisen integraation perustan, mutta tätä kykyä on myös kehitettävä olemalla vuorovaikutuksessa ympäristön kanssa. Kokemukset joiden aikana yksilö on dynaamisessa vuorovaikutuksessa ympäristön kanssa, muokkaavat hermostoa. Parhaan mahdollisuuden sensorisen integraation kehittymiselle tarjoaa tarkoituksenmukainen toiminta, joka tarjoaa monenlaisia fyysisiä haasteita. Sensorisella integraatiolla on erilaisissa tutkimuksissa osoitettu olevan yhteys päivittäiseen toimimiseen, kuten lukemiseen, laskemiseen ja leikkitaitoihin. Pientä lasta viehättävät aistikokemukset, eikä hän ajattele asioita vielä abstraktilla tasolla. Hän myös nauttii kehon liikuttamisesta aistikokemusten mukaisesti. Alle seitsemän vuotiaan aivoja voidaankin kutsua "aistimuksia käsitteleväksi koneeksi", sillä ne saavat runsaasti aistimuksia ja muodostavat näistä merkityksiä. (Ayres 2008: 32–33; Spitzer – Smith Roley 2001: 12–14.)

Sensorisen integraation prosessin katsotaan koostuvan viidestä eri vaiheesta, joita ovat aistimusten rekisteröinti (sensory registration), huomion suuntaaminen

(orientation), aistimusten tulkitseminen (interpretation), vastausten järjestäminen (organization of a response) sekä vastauksen toteuttaminen (execution of the response). Prosessi alkaa, kun ihminen rekisteröi uuden aistimuksen. Kun aistimus on rekisteröity, ihminen huomioi sen valikoidusti, esimerkiksi huomaamalla tulleeensa kosketetuksi käsivarteen. Seuraavaksi ihminen antaa aistimukselle merkityksen. Aistimusta arvioidaan kognitiivisesti kokemusten ja oppimisen perusteella, sekä tunneperäisesti uhkaavuuden, haasteellisuuden ja mielihyvän mukaisesti. Merkityksen annettuaan ihminen vastaa aistimukseen toimimalla kognitiivisesti, affektiivisesti ja/tai motorisesti. Mikäli toiminta on motorista, alkaa sensorisen integraation prosessi alusta. Sensorisen integraation prosessin viimeinen osa on ainoa prosessista ulkoapäin havaittava osa (Williamson – Anzalone 2001: 13–14.)

3.2 A. Jean Ayresin teoria sensorisesta integraatiosta

Toimintaterapiassa termillä "sensorinen integraatio" viitataan aina tohtori A. Jean Ayresin (1920-1988) työhön pohjautuvaan teoriaan (Ayres 2008: 15; Sensorisen integraation terapian yhdistys ry 2009d). A. Jean Ayres on neurotieteisiin ja kasvatopsykologiaan perehtynyt toimintaterapeutti. Hän on kehittänyt sensorisen integraation teorian tavoitteenaan selittää kehosta ja ympäristöstä tulevien aistimusten käsittelyn yhteyttä akateemisen ja motorisen oppimisen vaikeuksiin. Ayres määrittelee sensorisen integraation neurologiseksi prosessiksi, jossa kehosta ja ympäristöstä tulevat aistimukset järjestyvät niin, että kehon tehokas toimiminen ympäristössä mahdollistuu. Sensorisen integraation teoria käsittelee aivojen ja käyttäytymisen välistä suhdetta. (Bundy – Lane – Murray 2002: 3–4.)

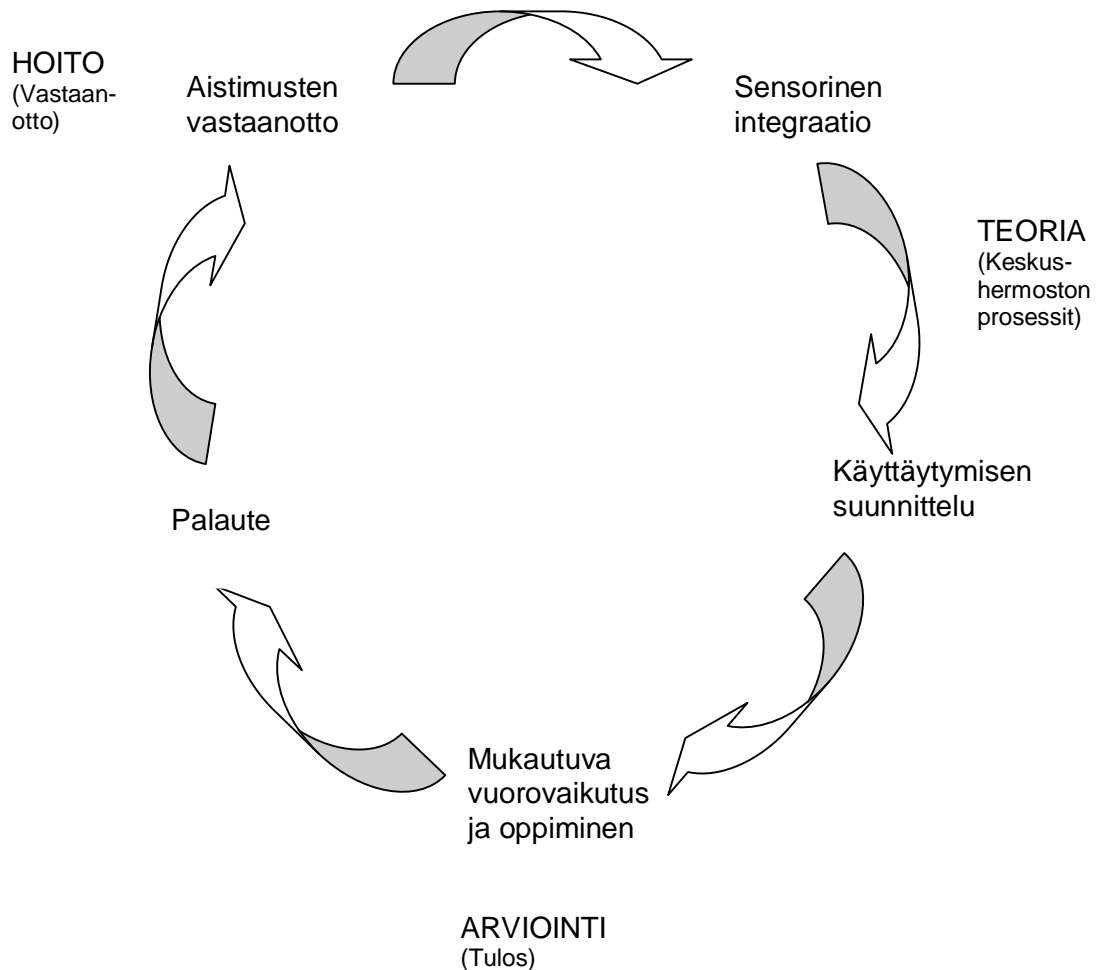
Sensorisen integraation teorian vahvuutena on että se auttaa selittämään, suunnittelemaan sekä ennustamaan. Teoriaa käytetään selittämään, miksi yksilöt käyttäytyvät tietyllä tavalla. Sen avulla myös suunnitellaan interventioita parantamaan tiettyjä vaikeuksia, ja ennustetaan, kuinka käyttäytyminen muuttuu intervention tuloksena. (Bundy ym. 2002: 4–5.)

Sensorisen integraation teoria sisältää kolme osa-aluetta. Teoria kuvailee lapsen normaalia sensorisen integraation kehitystä, määrittelee sensorisen integraation häiriön, sekä ohjaa tekniikoita sensorisen integraation terapiainventioihin. Sensorisen integraation teorian jokaisella osa-alueella on tärkeä taustaoletus. Näistä ensimmäisen mukaan oppiminen on riippuvaista kyvystä vastaanottaa ja prosessoida aistihavaintoja, sekä kyvystä käyttää aistihavaintoja käyttäytymisen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Toinen taustaoletus juontuu edellisestä: kun henkilöllä on vaikeuksia

aistihavaintojen prosessoinnissa, sekä tarkoituksenmukaisen toiminnan tuottamisessa, saattaa oppiminen ja käyttäytyminen häiriintyä. Viimeinen taustaoletus ohjaa interventioita. Oletuksena on, että lisääntyneet aistimukset osana tarkoituksenmukaista ja vuorovaikutuksellista toimintaa parantavat kykyä prosessoida aistihavaintoja ja siten edistävät oppimista ja käyttäytymistä. (Bundy ym. 2002: 5.)

Näiden kolmen tärkeimmän taustaoletuksen lisäksi teoria sisältää lukuisia olettamuksia hermostoon ja käyttäytymiseen liittyen. Olettamuksina on muun muassa, että keskushermosto on plastinen eli muovautuva, ja että aivot toimivat integroituna kokonaisuutena. Oletetaan myös, että sensorinen integraatio kehittyy lapsen iän myötä. Lisäksi teoriassa ajatellaan, että sopeutuva vuorovaikutus ympäristön kanssa on ratkaisevaa sensorisen integraation kannalta, ja että ihmisellä on sisäinen halu (inner drive) kehittää sensorista integraatiotaan osallistumalla sensomotoriseen toimintaan. (Bundy ym. 2002: 10–12.)

Vaikka puhutaan sensorisesta integraatiosta, viitataan yleensä kolmeen toisiinsa liittyvään käytännön tekijään: teoriaan, arviointimenetelmiin ja määriteltyihin lähestymistapoihin interventioissa. Seuraavassa kuviossa nämä kolme käytännön tekijää kuvataan yhteydessä sensorisen integraation etenemiseen. (Bundy ym. 2002: 5). Käytännön tekijät kuvataan kuvion ulkoreunoilla, ja kuvion sisäkehällä kuvataan osatekijät liittyen sensorisen integraation etenemiseen. (Ks. kuvio 1.)

KUVIO 1. Teorian kolme käytännön tekijää suhteessa sensorisen integraation etenemiseen (Bundy 2002: 5.)

3.3 Kuinka sensorisen integraation häiriö ilmenee?

Sensorisen integraation häiriöllä tarkoitetaan sitä, että aivot eivät käsittele tai jäsennä aisti-impulssien virtaa niin, että ihminen saisi tarkkaa ja oikeaa tietoa omasta kehostaan ja ympäristöstään. Tästä johtuen aivot eivät yleensä voi ohjata kehon toimintaa tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. (Ayres 2008: 87.) Koska sensoriset signaalit eivät järjesty tarkoituksenmukaisella tavalla, ihmisen päivittäiset rutiinit ja toiminnot häiriintyvät (Miller 2006: 5).

Kun sensorinen integraatio ei toimi kunnolla, oppiminen on hankalaa, itseluottamus heikko sekä tavallisen elämän taidot ja stressin sietäminen puutteellista. Näin ollen lapsen, jolla on sensorisen integraation häiriö, taitoalueet kehittyvät usein epätasaisesti, sillä jotkin osat hänen aivoistaan toimivat epäjärjestelmällisesti ja jotkut taas normaalisti. Tästä johtuen lapsi toimii joillakin taitoalueilla kuten ikätoverinsa ja joillakin tasoilla taas ikäisiään heikommin. Lyhyesti sanottuna sensorisen integraation

häiriössä on kyse siitä, että ihmisen hermot ja lihakset toimivat moitteetta, mutta aivot eivät osaa yhdistää kaikkea saamaansa tietoa. (Ayres 2008: 36, 87–89.)

Jos lapsella on sensorisen integraation häiriö, hänellä esiintyy erilaisia piirteitä. Lapsi voi hakea tai välttää tiettyjä aistimuksia eli lapsen on vaikea keskittyä ja hän on ylivilkas, tai hän on itseensä sulkeutunut ja passiivinen. Hän myös saattaa reagoida aistiärsytykseen liian voimakkaasti tai heikosti, tai hänen reagointikykynsä vaihtelee. (Yack – Sutton – Aquilla 2001: 41.) Sensorisen integraation häiriö voi näkyä jo vauvavaiheena esimerkiksi vaikeutena ryömimisessä, vatsalleen kääntymisessä, istumisessa ja seisomisessa. Joskus vaikeudet ilmenevät kuitenkin vasta myöhemmällä iällä. Lapsen motorinen suunnittelu ja koordinaatio voi olla heikkoa, ja lapsi saattaa vaikuttaa kömpelöltä tai kaatuilla. Lapsi, jolla on sensorisen integraation häiriö, ei yleensä ennen kouluikää osaa leikkiä yhtä taitavasti kuin ikätoverinsa. Myös kielen kehityksen viivästyminen on yleistä. (Ayres 2008: 35–36; Yack – Sutton – Aquilla 2001: 41.)

Sensorisen integraation häiriö voidaan nähdä kolmella eri alueella lapsen toiminnassa. Lapsella voi olla ongelmia sensorisessa muuntamisessa (sensory modulation), johon liittyvät joko sensorisiin aistimuksiin ylireagoiminen ja mahdollisesti aistimusten välttäminen, tai sensorisiin aistimuksiin alireagoiminen ja erilaisten aistimusten hakeminen. Lapsella voi myös esiintyä ongelmia aistimusten erottelussa (discrimination) tai niiden havaitsemisessa (perception). Lisäksi ongelmia voi esiintyä motorisessa ohjailussa eli praksiassa. (Anzalone 2005: 295, Sensorisen integraation terapian yhdistys ry 2009e.)

Sensorisella muuntamisella tarkoitetaan kykyä käsitellä ja järjestää reaktioita aistimuksiin luokittelevalla ja mukautuvalla tavalla (Williamson – Anzalone 2001: 28). Aistimusten erottelu tarkoittaa sitä, että aistimuksessa hahmotetaan monia erilaisia ominaisuuksia. Tämä erottelu voi tapahtua joko yhdessä aistijärjestelmässä tai aistijärjestelmien välillä. (Sensorisen integraation terapian yhdistys ry 2009e.)Praksialla tarkoitetaan uusien motoristen liikkeiden suunnittelua ja järjestämistä. Praksia yhdistää kognitiiviset ja motoriset kyvyt toisiinsa, ja käsittää sensorisen integraation prosessin kaksi viimeistä osiota: sensoristen vastausten järjestämisen ja vastauksen toteuttamisen. (Williamson – Anzalone 2001: 37.)

Ei ole vielä täysin selvillä, mikä aiheuttaa sensorisen integraation häiriön. Mahdollisia aiheuttajia ovat kypsymätön tai epänormaali hermoston kehitys, tai hermoston tiedonsiirtohäiriöt. (Yack – Sutton – Aquilla 2001: 41.) Sikiövaiheessa kehittyvä hermosto on altis haitallisille vaikutuksille, esimerkiksi ympäristömyrkyille. Vauvan aivot

saattavat vaurioitua jos aivot eivät saa riittävästi happea synnytyksessä. Myös aistiärsykkeiden puute vaikuttaa sensoristen, motoristen tai älyllisten taitojen kehitykseen heikentävästi. (Ayres 2008: 91–92.)

Sensorisen integraation häiriötä on tavattu lapsilla, joilla on erilaisia diagnooseja, esimerkiksi laaja-alainen kehityshäiriö, ADHD, autismi, CP-vamma, oppimisvaikeuksia sekä huonokuuloisuutta. Sensorisen integraation häiriötä on kuitenkin tavattu myös lapsilla, joilla ei ole mitään diagnoosia. Asiantuntijoiden mukaan sensorisen integraation häiriötä esiintyy useammin pojilla kuin tytöillä. (Anzalone 2005: 295; Yack ym. 2001: 41–42.)

4 WINNIE DUNNIN SENSORISEN PROSESSOINNIN MALLI

Tässä luvussa esittelemme Toddler Sensory Profile -arviointimenetelmän kehittäjän Winnie Dunnin, sekä käsittelemme hänen luomaansa sensorisen prosessoinnin mallia. Kyseinen malli on sensorisen integraation teorian lisäksi arviointimenetelmän taustateorian, ja siksi on tärkeää että lukija saa tästä riittävää taustatietoa, ja voi näin ymmärtää Toddler Sensory Profile -arviointimenetelmällä tavoiteltavia asioita.

Winnie Dunn on Kansasin yliopiston lääketieteellisen keskuksen toimintaterapian osaston rehtori ja professori. Hän on Amerikan toimintaterapialiiton (AOTA) kunniajäsen, ja Amerikan toimintaterapia järjestön tutkimusosaston jäsen. Hänen työtään ja työpanostaan on tunnustettu useaan otteeseen. Dunn on toimintaterapeutti ja hän on kouluttautunut myös soveltaviin neurotieteisiin sekä oppimisvaikeuksiin liittyen. Dunnia on myös pyydetty kunnianosoituksena kirjoittamaan arvostettu Eleanor Clarke Slagle Lecture -kirjoitus liittyen kehittämäänsä teoreettiseen malliin sensorisesta prosessoinnista. Kirjoitus on julkaistu American Journal of Occupational Therapy -lehdessä vuonna 2001. (Dunn 2002: About the author.)

Dunn on kehittänyt Sensory Profile -arviointimenetelmän vuonna 1999, joka edelsi myöhemmin vuonna 2002 ilmestynyttä Infant/Toddler Sensory Profile -arviointimenetelmää. (Dunn 2002: About the author.) Vuonna 1997 Winnie Dunn julkaisi sensorisen prosessoinnin mallin, jolla selitetään neurologisen ärsykekynnyksen (neurological treshold) ja käyttäytymisvasteen (behavioral response) välistä yhteyttä. Alkuperäinen malli kehitettiin kirjallisuuden pohjalta, sekä Sensory Profile -arviointivälineen käsikirjaa varten kerätystä ja analysoidusta kansainvälisestä aineistosta, joka käsitteli lapsia, joilla ei ole pysyviä vammoja. Mallin avulla on voitu

ohjata myöhempää tutkimusta sekä tarjota laajempaa ymmärrystä sensorisesta prosessoinnista ihmisen elämän aikana. (Dunn 2002: 7; Dunn 2001: 611.)

Sensorisen prosessoinnin mallissa esitellään kolme pääpiirrettä, joita ovat neurologisen ärsykekyynnyksen huomioiminen, henkilön käyttäytymisvasteen tai itsesäätelyn huomioon ottaminen, sekä henkilön ärsykekyynnyksen ja käyttäytymisvasteen välinen vuorovaikutus. (Dunn 2001: 611.) Kun lapsella on korkea ärsykekyynnyys, tarvitaan paljon ärsykeitä, jotta tämä kynnys ylittyy ja lapsi voi reagoida aistimuksiin. Jos lapsella on matala ärsykekyynnyys, hermosto vastaa jatkuvasti ärsykkeisiin, koska tarvitaan vain vähän aistimuksia, jotta ärsykekyynnyys ylittyy. Käyttäytymisvasteella tarkoitetaan lapsen tapaa reagoida ärsykekyynnykseensä, joko aktiivisesti sitä vastaan tai passiivisesti sen mukaisesti. Nämä taipumukset pohjautuvat genetiikkaan, kokemuksiin sekä tehtävän ja ympäristön asettamiin vaatimuksiin. (Dunn 2002: 43.) (Ks. taulukko 1.)

Winnie Dunnin mukaan on olemassa neljä perustapaa reagoida aistimuksiin (quadrants of responsivity). Näitä ovat huonosti toimiva aistitiedon rekisteröiminen (low registration), aistikokemusten hakeminen (sensory seeking), herkkyys aistitiedolle (sensory sensitivity) sekä aistikokemusten välttäminen (sensory avoiding) (Dunn 2002: 43).

ÄRSYKEKYNNYS	KÄYTTÄYTYMISVASTE	
	Passiivinen	Aktiivinen
Korkea	Huonosti toimiva aistitiedon rekisteröiminen	Aistikokemusten hakeminen
Matala	Herkkyys aistitiedolle	Aistikokemusten välttäminen

TAULUKKO 1. Dunnin sensorisen prosessoinnin malli (Dunn 2001: 612).

4.1 Huonosti toimiva aistitiedon rekisteröiminen

Kun lapsi rekisteröi huonosti aistitietoaan, hänellä on korkea ärsykekyky, ja hän reagoi passiivisesti ärsykekykynsä mukaisesti. Lapsi ei huomioi jokapäiväisiä sensorisia ärsykejä, jotka muut huomioivat välittömästi. Lapsi ei ehkä huomaa huoneeseen tulevia ihmisiä tai likaa käsissään ja kasvoissaan. Lapsella on taipumus olla epäinnostunut ja hän vaikuttaa pitkästyneeltä ja loputtoman väsyneeltä. Myös hänen energiatasonsa on matala. Sensorisen prosessoinnin mallin mukaan tämä on seurausta siitä, kun lapsen aivot eivät saa tarvitsemaansa aistitietoa saadakseen aikaan vastauksen, ja lapsen taipumus vastata korkean ärsykekykynsä mukaisesti johtaa apaattiseen olemukseen. Oletetaan, että huonosta aistitiedon rekisteröinnistä kärsivän lapsen hermoston aktivaatiotaso on puutteellinen, eikä hän voi vastata jatkuvasti aistimuksiin. (Dunn 2002: 43.)

4.2 Herkkyys aistitiedolle

Kun lapsi on herkkä aistitiedolle, hänen ärsykekykynsä on alhainen ja hän reagoi passiivisesti ärsykekykynsä mukaisesti. Tällöin lapsi huomioi sensoriset ärsykkeet nopeammin ja useammin kuin muut. Lapsi on helposti häiriintyvä ja voi käyttäytyä ylivilkkaasti. Hän huomaa ruoan koostumuksen, lämpötilan ja tekstiilit muita nopeammin. (Dunn 2001: 612.) Näille lapsille on ominaista kiinnittää huomio viimeisimpään havaittuun aistimukseen, mikä häiritsee heidän keskittymistään minkä tahansa suoriutumisen aikana. Jos heiltä on jäänyt jotakin huomaamatta, he saattavat olla varuillaan tilanteessa etenemisen suhteen. He saattavat myös hermostua, koska heidän on vaikea edetä tehtävässään, tai koska joku muu häiritsee heitä. Oletetaan, että aistitiedon herkkyydestä kärsivien lasten hermostollinen toiminta on ylireagoivaa, jolloin he ottavat vastaan kaikki mahdolliset aistiärsykkeet. Näillä lapsilla ei ole riittävää kykyä mukautua aistimuksien suureen määrään. (Dunn 2002: 44.)

4.3 Aistikokemusten hakeminen

Aistikokemuksia hakevan lapsen ärsykekyky on korkea ja hän toimii aktiivisesti ärsykekykynsä vastaan. Tällöin lapsi on jatkuvassa vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa; hän yhdistää sensorisen syötteen jokaiseen päivittäiseen toimintaansa esimerkiksi äänтелеillä työskentelyn ohella, vääntelehtimällä, pureskelemällä, hieromalla ja tutkimalla esineitä sekä kietoutumalla huonekalujen ympärille. Nämä lapset ovat kiihtyneen oloisia, ja voi vaikuttaa siltä, että heidän leikkinsä ja toimintansa ei ole turvallista. He pitävät fyysisestä liikkeestä, kuten

kiipeilystä, hyppimisestä ja keinumisesta. (Dunn 2001: 612.) Oletuksen mukaan aistikokemuksia hakevien lasten hermostollinen toiminta on puutteellista, mutta heillä on pakottava tarve ylittää korkea ärsykekyynyksensä luomalla tälle otollisia tilanteita ja mahdollisuuksia (Dunn 2002: 45).

4.4 Aistikokemusten välttäminen

Aistikokemuksia välttävällä lapsella on matala ärsykekyynys, jota vastaan hän aktiivisesti toimii. Oletetaan, että näille lapsille ärsykekyynyksen ylittyminen on äärimmäisen epämiellyttävää ja pelottavaa. Näin ollen lapsen selviytymiskeino on niiden tilanteiden välttäminen, joissa ärsykekyynys saattaa ylittyä. Tämän lapset tekevät joko vetäytymällä tai purkamalla tunteet äkillisesti, joka vapauttaa heidät uhkaavasta tilanteesta. Lapselle tunnusomaista on esimerkiksi poistua huoneesta muiden liikkua tai puhua, ja yksinkertaisesti pysytellä poissa häiritsevästä, liikaa aistimuksia tuottavista tilanteista. Lapsi saattaa kehittää erilaisia päivittäistä toimintaa ohjaavia rituaaleja, joiden tarkoituksena on rajata aistikokemukset ainoastaan tuttuihin aistimuksiin, joita hermoston on helppo käsitellä. Nämä lapset vastustavat muutoksia, sillä muutos edustaa heille ja hälytystilassa olevalle hermostolle vaaraa. (Dunn 2001: 612; Dunn 2002: 45–46.)

Tulee kuitenkin muistaa, että jokaisella ihmisellä on taipumusta jokaiseen reagoititapaan. Tämä tarkoittaa, että henkilö voi esimerkiksi olla herkkä aistitiedolle kosketusta kohtaan, mutta samalla hakea aistimuksia äänien maailmasta. Lapsella voi esiintyä mitä tahansa yhdistelmiä näistä erilaisista käyttäytymistavoista, mutta ne voivat silti olla tasapainossa, sillä ne edustavat sensorisen muuntamisen vaihtelevia muotoja. Jos lapsen käyttäytyminen on yhdenmukaista yhden reagoititavan (esimerkiksi herkkyys aistitiedolle) kanssa, ei se välttämättä tarkoita sitä, että lapsi on toiminnallisesti häiriintynyt. Kun lapsella on suoriutumsvaikeuksia päivittäisissä toiminnoissa, reagoititavan mukainen käyttäytyminen voi valaista mahdollista syytä lapsen vaikeuksille ja auttaa ongelman nimeämisessä. (Dunn 2002: 43.)

5 SENSORISEN INTEGRAATION JA AISTIMUSTEN KÄSITTELYN ARVIOINTI OSANA LASTEN TOIMINTATERAPIA-ARVIOINTIA

Tässä luvussa esittelemme lyhyesti lasten kokonaisvaltaista toimintaterapia-arviointia sekä sen peruspiirteitä. Koska lukijan on tärkeä hahmottaa mihin kontekstiin Toddler

Sensory Profile -arviointimenetelmä kuuluu, esittelemme tarkemmin lasten aistisäätelyn arviointiin liittyviä osa-alueita. Lisäksi kerromme työelämäyhteistyökumppaneidemme tekemästä arviointityöstä, jonka osaksi lopullinen versio Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen vapaasta suomennoksesta tulee.

Toimintaterapia-arvioinnissa lapsen toiminnallista suoriutumista, leikkiä ja osallistumista arvioidaan erilaisissa arjen tilanteissa. Arviointimenetelmiä valittaessa toimintaterapeutti huomioi lapsen iän sekä ongelmien luonteen. Arviointikokonaisuudessa kootaan ja analysoidaan normitetuista testeistä ja kliinisestä havainnoinnista saatuja tuloksia. Tietoa kerätään myös vanhempia ja päivähoidon tai koulun henkilökuntaa haastatteleamalla. (Sensorisen integraation terapian yhdistys ry. 2009a.) Kokonaisvaltainen arviointi on systemaattinen tutkimus, ja sitä voidaankin verrata tutkimusprosessiin: ensin muotoillaan kysymys, kerätään tietoa ja hahmotellaan olettamuksia. Nämä jatkuvasti muotoutuvat olettamukset ohjaavat tutkimusta, jonka aikana pyritään tekemään päätelmiä keräämällä lisätietoa. (Windsor – Roley – Szklut 2001: 216.)

Sensorisen integraation arvioiminen osana lapsen perusteellista arviota on tärkeää intervention suunnittelun ja toimeenpanon kannalta. Sensorisen integraation häiriötä ei voida nykyisin keinoin mitata aivotoiminnasta. Näin ollen lasta pyritään arvioimaan arkipäiväisissä tilanteissa, kun pyritään saamaan tietoa hänen aivotoiminnastaan. Sensorisen integraation häiriöön liittyvien käytös-oireiden havainnointi auttaa terapeuttia erottamaan taustalla olevat ongelmat, jotka haittaavat lapsen toimintaa. Näiden löydösten tulkinta ohjaa interventiota toiminnan parantamiseen. (Ayres 2008: 35; Spitzer – Smith Roley 2001: 14–15; Windsor ym. 2001: 215.)

Arviointia varten on kehitetty erilaisia arviointimenetelmiä ja kyselykaavakkeita. Sensorisen integraation arviointimenetelmiä ovat muun muassa the Sensory Integration and Praxis Tests (SIPT), sensorisen muuntamisen mittarit, kuten Sensory Profile, sekä aiheeseen liittyvät kliiniset neuromotorisen käyttäytymisen arvioinnit. (Bundy ym. 2002: 5) Arviointi koostuu normitettujen testien lisäksi niin sanotusta kliinisestä havainnointiosuudesta, jossa toimintaterapeutti arvioi muun muassa lapsen reagointia aistiärsyksiin, asennon hallintaa, tasapainoa, koordinaatiota sekä silmän ja käden yhteistyötä. Vanhemmille voidaan antaa täytettäväksi myös kyselykaavake, joka käsittelee lapsen sensomotorista kehitystä ja taitoja, sekä reagointia erilaisiin arjen tilanteissa esiintyviin aistiärsyksiin. Lisäksi toimintaterapeutti arvioi havainnoimalla ohjattua ja vapaata leikkiä, joka antaa arvokasta tietoa lapsen oma-aloitteisuudesta,

mielenkiinnon kohteista, leikin kehityksestä sekä vuorovaikutuksesta. (Sensorisen integraation terapian yhdistys ry. 2009b.)

Arvioinnin tuloksista keskustellaan lapsen vanhempien kanssa, ja pohditaan, mitä yhteistä arviointitulosten ja arjessa näkyvien ongelmien välillä on. Tältä pohjalta asetetaan tavoitteet terapialle, eli muodostetaan olettamukset siitä, miten terapia voisi auttaa lasta selviytymään ja toimimaan arjessa paremmin. Toimintaterapeutti ohjaa lapsen lähipiiriä (vanhemmat, päivähoito/koulu) siinä, miten lapsen oireita voitaisiin lievittää ja taitoja kehittää arkielämän tilanteissa. Näin tuetaan lapsen osallistumista täysipainoisesti arjen toimintoihin kuten leikkiin. (Sensorisen integraation terapian yhdistys ry. 2009a.) Lapsen sensorisen integraation terapia on aina lääkinällistä kuntoutusta, ja terapeutilla tulee olla 38 opintopisteen laajuinen erikoistumiskoulutus sensorisen integraation teoriaan ja terapiaan (Sensorisen integraation terapian yhdistys 2009c).

Työelämäyhteistyökumppaneidemme, Hyks Lastenneurologian toimintaterapeuttien, tekemä arviointityö sisältää samoja tekijöitä, joita edellä esitellyssä toimintaterapia-arviointiprosessissa on. Heidän arviointityönsä pohjana on useita eri teorioita, joita ovat esimerkiksi lapsen normaalikehitys, Kanadan asiakaslähtöinen toiminnallisen suoriutumisen malli sekä sensorisen integraation teoria. Toimintaterapeutit suunnittelevat toimintakyvyn arvion sen pohjalta, mitä kysymyksiä lapsi tai nuori yhdessä vanhempiensa kanssa tuo esiin, sekä sen mukaan mitä lääkäri lähetteessään esittää. Toimintaterapeutit valitsevat arvioinnissa käytetyt haastattelu-, havainnointi-, ja testimenetelmät edellä mainittujen kysymysten tai ongelmien perusteella. (HUS, HYKS lastenneurologian toimintaterapeutit 2009.)

Hyks lastenneurologian toimintaterapeuttien tekemä toimintakyvyn arvio sisältää tarpeen mukaan muun muassa leikin, itsestä huolehtimisen, näönkäytön, hienomotoriikan ja käsien käytön, aistimuksiin reagoimisen, sekä toiminnallisten taitojen ja valmiuksien arviointia. Toimintaterapia-arvion laajuus riippuu myös siitä, mitä muita tutkimuksia on meneillään, ja siksi työryhmätyöskentely on erityisen tärkeää. Kuntoutussuunnitelman tekeminen on moniammatillisen työryhmän ja vanhempien yhteistyötä. Lapsen toimintaterapian konkreettiset tavoitteet suunnitellaan yhdessä vanhempien kanssa ja terapia toteutetaan lähellä perheen kotia yksityisten tai kunnallisten toimintaterapeuttien toimesta. (HUS, HYKS lastenneurologian toimintaterapeutit 2009.)

6 INFANT/TODDLER SENSORY PROFILE -ARVIOINTIMENETELMÄ

Infant/Toddler Sensory Profile -arviointimenetelmä suunniteltiin yhdistettynä toisiin arviointimenetelmiin edistämään kokonaisvaltaista lapsen toiminnallisen suoriutumisen arviointia. Näin pyrittiin saamaan toisenlainen näkökulma lapsen vahvuuksiin ja haasteisiin ongelman määrittämistä ja interventiosuunnitelmaa varten. Infant/Toddler Sensory Profile -arviointimenetelmällä on tarkoitus arvioida sensorisen prosessoinnin osuutta lapsen päivittäisessä suoriutumisessa, ja tuottaa tietoa hänen taipumuksistaan vastata ärsykkeisiin. Arviointimenetelmän avulla saadaan tietoa myös siitä, mitkä aistijärjestelmät mahdollisesti edistävät tai luovat haasteita lapsen toiminnalliseen suoriutumiseen. (Dunn 2002: 1–2.)

Infant/ Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen täyttävät lapsen huoltajat, jotka ovat päivittäisessä kontaktissa lapseen. He vastaavat kysymyksiin lapsen reagoinnista päivittäisiin aistikokemuksiin omien havaintojensa perusteella. Tämän jälkeen alan ammattilainen pisteyttää lomakkeen, sekä käyttää pisteytyksen pohjalta lapsesta tehtyä sensorista profiilia osana intervention suunnittelua. Infant/Toddler Sensory Profile -kyselylomake on suunniteltu olemaan mahdollisimman käyttäjäystävällinen huoltajille ja informatiivinen ammattilaisille. (Dunn 2002: 1, 13, 31.)

Opinnäytetyössämme selvityksen kohteena oleva, 7–36 kuukauden ikäisten lasten huoltajille suunnattu, Toddler Sensory Profile -kyselylomake koostuu 48 väittämästä, jotka kuvailevat lapsen reagointia päivittäisiin sensorisiin kokemuksiin (ks. liite 1). Huoltaja vastaa väittämiin valitsemalla, kuinka usein lapsi reagoi väitetyllä tavalla (ks. taulukko 2). Kyselylomakkeen väittämät on jaoteltu aistiärsykkeiden mukaan yleiseen prosessointiin, audiitiiviseen eli kuuloaistimusten prosessointiin, visuaaliseen eli näköaistimusten prosessointiin, taktiiliseen eli tuntoaistimusten prosessointiin, vestibulaariseen eli painovoima- ja tasapainoaistimusten prosessointiin, sekä oraaliseen eli suunaistimusten prosessointiin. (Dunn 2002: 4, 14.)

	A. General Processing	Almost always	Frequ- ently	Occasio- nally	Seldom	Almost never
1	My child's behaviour deteriorates when the schedule changes.					
2	My child avoids playing with others.					
3	My child withdraws from situations.					

TAULUKKO 2. Esimerkki alkuperäisestä Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen väittämistä ja vastausvaihtoehdoista. (Dunn 2002.)

7 KYSELYTUTKIMUS

On tärkeää, että lukija saa kuvan siitä, miten Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen vapaan suomennoksen ymmärrettävyyttä selvittävä tutkimus on toteutettu, jotta hän voi arvioida tutkimuksen tuloksia (Tuomi – Sarajärvi 2002: 138). Siksi pyrimme tässä luvussa avaamaan tutkimusprosessiamme mahdollisimman perusteellisesti. Esittelemme miten tutkimusaineisto on kerätty, ja kuinka se analysoitiin. Aluksi kerromme lyhyesti valitsemistamme laadullisesta ja määrällisestä tutkimusmenetelmästä.

Laadullinen tutkimusmenetelmä tarkastelee merkitysten maailmaa, joka on ihmisten välinen ja sosiaalinen. Tavoitteena on saada ihmisten omia kokemuksia todellisuudesta jonka he kokevat. Tällöin oletetaan, että heidän kuvauksensa sisältävät asioita, joita he pitävät merkityksellisenä ja tärkeinä. (Vilkkä 2005: 97.) Tässä opinnäytetyössä tutkimme Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen täyttäjien omakohtaisia kokemuksia. Tavoitteenamme laadullista tutkimusmenetelmää käyttäessämme ei ole totuuden löytäminen tutkimastamme asiasta, vaan saada yksilöiden kokemuksia arviointilomakkeen täyttämistä. Laadullisesta aineistosta, eli palautelomakkeen avointen kysymysten vastauksista, nostamme esiin vastaajien näkemyksiä Toddler Sensory Profile -lomakkeen ymmärrettävyydestä. Tämän avulla pyrimme kehittämään lomaketta eteenpäin ja korjaamme vastaajien esille nostamat mahdolliset selkeät virheet, jotta työelämäyhteistyökumppaneille jää mahdollisimman ymmärrettävä ja selkeä työväline käyttöönsä.

Määrällinen tutkimusmenetelmä tavoittelee perusteltuja väitteitä muuttujista numeroiden ja tilastollisten yhteyksien avulla (Vilkkä 2005: 90). Opinnäytetyössämme haluamme myös numeerista tietoa vastaajien mielipiteistä Toddler Sensory Profile -

kyselylomakkeen ymmärrettävyydestä, jotta tulokset voidaan esittää mahdollisimman lyhyesti ja selkeästi numeroina.

7.1 Aineiston keruu

Yhteistyötahon toivomuksesta Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen kehittämistyön aineistonkeruu tehtiin postikyselynä 7–36 kuukauden ikäisten lasten huoltajille, joiden lapset tiettävästi ovat terveitä, normaalisti kehittyneitä, sekä täysiaikaisena syntyneitä. Otoksesta pyrittiin rajaamaan alusta asti pois lapset, joilla on jokin diagnoosi, jotka saavat erityiskasvatuspalveluita tai joilla on jatkuva lääkitys. Winnie Dunn on maininnut edellä mainitut kriteerit Infant/Toddler Sensory Profile käsikirjassaan määritellesään terveiden lasten otosta (Dunn 2002: 15–16). Teimme rajauksen erityisesti eettisistä syistä johtuen, mutta myös siksi, että se selkeytti aineiston keräämistä sekä sen tulkintaa. Koska opinnäytetyömme puitteissa ei ole mahdollisuutta tehdä lapsen aistimusten säätelyä kartoittavaa arviointia, koimme eettisesti arveluttavaksi ottaa otokseen mukaan lapsia, joilla tiedetään olevan esimerkiksi jokin diagnoosi, ja siten mahdollisesti tarvetta tämän kaltaiseen arviointiin. On kuitenkin mahdollista, että lopullisessa otoksessamme tällaisia lapsia on, sillä lapset valikoituivat otokseemme ainoastaan antamiemme ohjeiden mukaisesti, eikä varsinaiseen esitetietojen kartoitukseen ollut mahdollisuutta. Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen täyttäjän äidinkielen tuli olla suomi, sillä opinnäytetyössämme selvitämme nimenomaan vapaasti suomennetun Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen ymmärrettävyyttä.

Suomensimme Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen opinnäytetyötämme varten suoraan alkuperäisestä versiosta, lastenneurologian toimintaterapiayksikön toimintaterapeuttien suomentamaa lomaketta apuna käyttäen. Koska oma osaamisemme ei riittänyt suomentamaan lomaketta englannin kielestä alusta loppuun asti, pyysimme apua ulkopuoliselta suomentajalta, valantehneeltä kielenkääntäjältä Kaarina Paakkaselta. Hän teki suomennostyön helmi–maaliskuussa 2009 ilman rahallista korvausta. Koska hänellä ei kuitenkaan ole toimintaterapialan osaamista, kävimme läpi ja tarkastimme hänen vapaasti suomentamaansa versiota yhteistyössä lastenneurologian toimintaterapiayksikön toimintaterapeuttien kanssa. Muutimme hieman kyselylomakkeen ohjeistusta sekä ulkoasua, mutta sisältöön emme juuri tehneet muutoksia. Postikyselyssä käytetty vapaasti suomennettu versio Toddler sensory Profile -kyselylomakkeesta on työmme liitteenä 2.

Opinnäytetyömme aineiston keruussa käytimme kyselylomaketta, joka on tavallisin määrällisessä tutkimusmenetelmässä käytetty aineiston keräämisen tapa (Vilkkä 2005: 73). Opinnäytetyössämme tämä kyselylomake on Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen ymmärrettävyyttä käsittelevä palautelomake (ks. liite 4). Palautelomakkeella pyrimme saamaan sekä määrällistä, että laadullista aineistoa opinnäytetyöhömmme. Näiden kahden menetelmän yhdistämistä kutsutaan menetelmätriangulaatioksi (Vilkkä 2005: 55). Määrällistä aineistoa keräsimme asteikkoihin eli skaaloihin perustuvilla kysymyksillä, jotka käsittelevät vastaajan kokemuksia Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen ohjeistuksesta, väittämistä, täyttöajasta sekä ulkoasusta (kysymykset C–F). Kysymyksen vastauksiksi esitetään väittämiä, joista vastaaja valitsee sen, joka eniten vastaa hänen mielipidettään. Lisäksi palautelomake sisältää kaksi avointa kysymystä, joilla halusimme selvittää tarkemmin lomakkeessa ilmenneitä epäselvyyksiä sekä saada kehitysehdotuksia (kysymykset G ja I). Näin vastaaja voi ilmaista itseään omin sanoin, sekä lisätä jotain mitä emme ole huomanneet kysyä. (Hirsjärvi ym. 1997: 195–197.) Näiden kysymysten vastauksilla pyrimme saamaan laadullista aineistoa.

Vastaajan äidinkieli varmistettiin palautelomakkeen ensimmäisellä kysymyksellä A: “Onko äidinkielesi suomi?”. Muita esitietoja emme kysyneet palautelomakkeessa. Palautelomakkeen toisessa kysymyksessä B selvitimme Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen täyttämiseen kuluvaa aikaa. Lomakkeen täyttämiseen kuluu Toddler Sensory Profile -arviointimenetelmän käsikirjan mukaan 15 minuuttia (Dunn 2002: 4). Muodostimme kysymyksen vastausasteikon niin, että 15 minuuttia asetettiin asteikon puoliväliin ja samassa vastausvaihtoehdossa oli viiden minuutin vaihtelu kumpaankin suuntaan. Vastausvaihtoehtoja oli kolme: alle 10 minuuttia, 10–20 minuuttia ja yli 20 minuuttia. Halusimme saada tietoa huomattavasti pidemmästä tai lyhyemmästä vastausajasta, sillä jos suomennoksen täyttämiseen kuluu huomattavasti pidempi aika kuin alkuperäisen kyselylomakkeen täyttämiseen, saattaa suomennoksessa olla jotain korjattavaa tai vaikeasti ymmärrettävää.

Ennen varsinaista aineiston keräämistä testasimme huhtikuussa 2009 palautelomakkeen toimivuutta kahdella vapaaehtoisella tuttavallamme, joiden lapset ovat 7–36 kuukauden ikäisiä. Saimme heiltä suullista palautetta palautelomakkeen täyttämisestä. Lisäksi tämänkaltaisen kokeilun avulla saimme selville antaako palautelomake tutkimusongelman kannalta oleellista tietoa. Korjasimme palautelomakkeessa olleet selkeät virheet kokeiluun osallistuneilta vanhemmilta sekä työelämäyhteistyökumppaneilta saadun palautteen perusteella, sekä tarkensimme osaa kysymyksistä. Poistimme kokonaan kysymyksen H: *oliko jokin kysymyksistä*

mielestäsi erityisen vaikeasti ymmärrettävä? Jos oli, niin mikä? Tämän teimme, koska palautteen perusteella se ei tuonut lisätietoa, vaan muiden kysymysten avulla saimme saman tiedon. Saimme palautetta myös Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen ymmärrettävyydestä, muttemme hyödyntäneet sitä vielä tässä vaiheessa koska se ei ollut palautelomakkeen käyttökokeilun tarkoitus.

Toteutimme opinnäytetyömme aineistonkeruun postikyselynä, joka oli vakioitu, sillä kaikilta kyselyyn vastaavilta kysyttiin täsmälleen sama asiasisältö samalla tavalla (Vilka 2005: 73). Kysely lähetettiin vastaajille postitse tai neuvoloiden kautta. Vastattuaan huoltajat postittivat kyselyn Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin kuuluvan Helsingin yliopistollisen keskussairaalan Naisten- ja lastentautien tulosyksikön lastenneurologian toimintaterapeuteille.

Postikyselyn etuina ovat aineiston vaivaton ja nopea saanti, kun taas suurimmaksi ongelmaksi muodostuu kato. Tämän tyyppisessä kyselyssä on syytä lähettää mukana palautuskuori, jonka postimaksu on maksettu, jotta mahdollinen kato voidaan välttää. (Hirsjärvi – Remes – Sajavaara 1997: 192). Tämän vuoksi postikyselyssämme vastaajille lähetettiin valmiiksi maksetut palautuskuoret, jotka kustansi opinnäytetyömme yhteistyökumppani. Palautelomakkeen ja palautuskuoren lisäksi vastaajille lähetettiin muotoilemamme saatekirje, jossa kerroimme opinnäytetyön tarkoituksesta, sekä esittelimme itsemme ja yhteistyökumppanimme. Saatekirjeessä vastaajaa ohjeistettiin postikyselyyn vastaamisessa ja kerrottiin palautuspäivämäärä. Vastaajan oli tärkeä tietää, mitä lomakkeella arvioidaan ja mihin hänen vastauksiaan käytetään. (ks. Liite 5.) Saatekirjeen muotoiluprosessi sisälsi paljon myös harkittavia eettisiä kysymyksiä, joita käsittelemme tarkemmin pohdinta-osiossa. Myös neuvoloiden henkilökunta sai oman tiedotteen, jossa kerrottiin lyhyesti mistä on kyse, ja miten heidän tuli valita postikyselyyn osallistujat (ks. liite 6).

Aineistonkeruuta varten otimme yhteyttä Turun, Tampereen, Rovaniemen sekä Helsingin alueen neuvolapalveluihin. Tutkimusluvut saimme lopulta Rovaniemeltä sekä Helsingistä, josta mukaan lupautuivat pohjoisen alueen neuvolat (ks. liite 7 ja 8). Rovaniemelle lähetimme postikyselyitä 20 ja Helsinkiin 50 kappaletta. Tavoitteenamme oli jakaa kyselyitä vähintään kahdelle eri murrealueelle ymmärrettävyyden varmistamiseksi, mikä näin ollen toteutui. 30 kappaletta postikyselyitä jaoimme otokseen sopiville huoltajille, jotka tavoitimme esimerkiksi opiskelutovereidemme tai sukulaistemme kautta. Omia tuttaviamme tai sukulaisiamme emme pyytäneet osallistumaan postikyselyyn siksi, että lapsen tunnistaminen esimerkiksi syntymäpäivän perusteella on mahdollista. Yhteensä toimitimme vastaajille 100

kyselylomaketta liitteineen (saatekirje, palautelomake, palautuskuori) kesä-, heinä- ja elokuun 2009 aikana saadaksemme vähintään 30 vastausta takaisin. Yleensä postikyselyistä saadaan parhaimmillaan vastauksia 30–40 prosenttia lähetettyjen lomakkeiden määrästä. (Hirsjärvi ym. 1997: 192.) Pyrimme minimoimaan postikyselyssä esiintyvää katoa lähettämällä opiskelutovereidemme tai sukulaistemme tuttaville muistutuksen kyselyyn vastaamisesta, mikäli meillä oli heidän sähköpostiosoitteensa käytettävissämme.

Haimme postikyselyn vastaukset kaksi päivää viimeisen palautuspäivän (7.9.2009) jälkeen analysointia varten. Palautelomakkeen lisäksi huoltajat palauttivat postitse myös täyttämänsä Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen varmistaaksemme, että he ovat täyttäneet kyseisen lomakkeen. Vastauksia postikyselymme viimeiseen palautuspäivään mennessä saimme 39 kappaletta. Yksi vastauksista jätettiin kuitenkin analysoinnin ulkopuolelle, sillä vastaajan äidinkieli ei ollut suomi. Yhtään vastausta ei jouduttu puutteellisuuden vuoksi hylkäämään, joten analysoimme yhteensä 38 vastausta. Vastausprosentti oli näin ollen 38 %.

7.2 Aineiston analyysi

Laadullisen aineiston analyysi pyrkii ymmärtämiseen (Hirsjärvi ym. 1997: 220). Käytännössä aineiston analyysi merkitsee aineiston lukemista useaan otteeseen, tekstien pohtimista, luokittelua, vertailua sekä tulkitsemista (Rantala 2007: 111).

Analysoimme opinnäytetyömme laadullisen aineiston eli avointen kysymysten vastaukset (G ja I) aineistolähtöisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että tekstistä etsitään teemoja joista tutkittavat kertovat. (Moilanen – Rähä 2007: 55.) Analyysiyksiköt valitaan aineistosta tutkimuksen tarkoitukseen ja tehtävänasetteluun pohjautuen. Periaattena on, että analyysiyksiköt eivät ole ennalta sovittuja tai harkittuja. Aiemmilla tiedoilla, teorioilla tai havainnoilla ei näin ollen ole mitään tekemistä analyysin toteuttamisen tai lopputuloksen kanssa. (Tuomi – Sarajärvi 2002: 97.)

Aineiston analysointi alkaa tietojen tarkistuksesta. Täytyy tarkistaa, sisältykö aineistoon selviä virheellisyyksiä, ja puuttuuko tietoja. Koska käytimme opinnäytetyössämme postikyselyä aineistonkeruun menetelmänä, tuli meidän aineistoon tutustumisen jälkeen pohtia, joudutaanko joitakin lomakkeita hylkäämään puutteellisuuden vuoksi. Tämän jälkeen täytyi päättää, tulisiko tietoja täydentää, eli palautelomakkeita lähettää lisää. (Hirsjärvi ym. 1997: 217.) Emme kuitenkaan nähneet

tietojen täydentämistä tarpeellisenä, emmekä olisi tähän kyenneetkään ajanpuutteen vuoksi.

Seuraavaksi perehdyimme laadullisen aineiston sisältöön ja pyrimme hahmottamaan sen kokonaisuutta. Kirjoitimme avointen kysymysten vastaukset Wordtekstinkäsittelyohjelmaan, jotta aineisto olisi mahdollisimman helposti käsiteltävissä muodossa. Annoimme jokaiselle alkuperäisilmaisulle koodin, joka muodostui Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeelle ja palautelomakkeelle annetusta yhtenevästä numerosta, sekä kysymyksen edessä olevasta kirjaimesta. Koodi oli tarpeellinen, jotta tarvittaessa voisimme jäljittää, mistä palautelomakkeesta kukin vastaus on otettu. Jos samassa vastauksessa käsiteltiin useampaa eri aihetta, käsitelimme kutakin näistä omana aineistoyksikkönään. (Ks. taulukko 3.) Kommentteja liittyen suomenkielisen Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen ymmärrettävyyteen löytyi myös muualta kuin itse palautelomakkeesta. Päätimme lopulta poimia nämä kommentit mukaan aineistoon, jos niistä oli löydettävissä tutkimusongelman ja tutkimuskysymysten kannalta olennaista tietoa.

Aineiston analyysin teknisessä vaiheessa pelkistetään aineiston alkuperäisilmaisut. Pelkistäminen tarkoittaa sitä, että tutkimusongelman kannalta epäolennainen informaatio karsitaan pois hävittämättä tärkeää informaatiota. Aineistolle ikään kuin esitetään tutkimusongelman mukaisia kysymyksiä. (Tuomi – Sarajärvi 2004: 102; Vilka 2005: 140.) Tämän aloitimme kun kaikki alkuperäisilmaisut oli koottu sähköiseen muotoon. Muualle kuin palautelomakkeeseen kirjoitettuja kommentteja karsimme jo siirtäessämme vastauksia tietokoneelle, jos ne eivät selkeästi sisältäneet tutkimuskysymystemme kannalta oleellista tietoa, esimerkkinä omaan lapseen liittyvät kommentit.

Aineistoa pelkistäessä aluksi tunnistetaan ne asiat, joista kyseisessä tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita. Tämän jälkeen lauseet pelkistetään yksittäisiksi ilmaisuiksi. (Tuomi – Sarajärvi 2004: 103.) Aineistoa pelkistäessämme poistimme lyhyistä vastauksista sanoja, jos se ei vaikuttanut vastauksen asiasisältöön. Pitkistä vastauksista pyrimme hahmottamaan keskeisen sisällön ja muuttamaan sen lyhyempään muotoon. (Ks. taulukko 3.) Lisäksi poistimme käsiteltävästä aineistosta kokonaan vastaukset, jotka eivät antaneet tietoa tutkimusongelmaamme tai tutkimuskysymyksiimme liittyen.

<p>080.G</p> <p><i>Ei ollut epäselvää. Aika moniin kyselyihin olen vastannut, osa on ollut kovinkin epäselkeitä, tämä ei ollut. Kysymykset oli helppo ymmärtää, vastausvaihtoehtoja oli riittävän monta.</i></p>	<p>080.Ga</p> <p><i>Ei epäselvää, kysymykset helppo ymmärtää.</i></p>
<p>077.G</p> <p><i>Vaikea oli miettiä verbien intensiteettiä. Esim. hermostuuko täysin, itkeekö vähän, vastusteleeko hieman.</i></p>	<p>080.Gb</p> <p><i>Vastausvaihtoehtoja riittävästi.</i></p> <p>077.G</p> <p><i>Verbien intensiteetti hankala hahmottaa</i></p>

TAULUKKO 3. Esimerkkejä aineiston pelkistämisestä

Laadullisen aineiston analyysin seuraavassa vaiheessa pelkistetyt ilmaisut ryhmitellään samankaltaisten ilmaisujen joukoiksi. Tämä tarkoittaa, että samankaltaiset ilmaisut yhdistetään samaan kategoriaan ja sille annetaan sen sisältöä kuvaava nimi. Analyysi jatkuu yhdistämällä samankaltaisia alakategorioita toisiinsa ja muodostamalla niistä yläkategorioita. Myös yläkategorioille annetaan niiden sisältöjä kuvaavat nimet. Ala- ja yläkategoriat voidaan lopuksi yhdistää yhdeksi kaikkia yhdistäväksi kategoriaksi. Emme kuitenkaan tätä tehneet, sillä emme löytäneet yhdistävälle kategorialle sopivaa ja kuvaavaa nimeä, eikä se olisi tuonut lisäarvoa aineistonanalyysiimme. Ylä- ja ala kategorioiden avulla vastataan tutkimusongelmiin. Kategorioiden muodostaminen on kriittinen vaihe analyysia tehdessä, koska tällöin tutkija tulkitsee millä perusteella eri ilmaisut luokitellaan eri kategorioihin. (Tuomi – Sarajärvi 2004: 95–103.) Aineistonanalyysissä keskityimme erityisesti kategorioiden sisältöihin.

Muodostimme aineistosta 19 alakategoriaa (ks. taulukko 4). Osa näihin alakategorioihin kuuluvista aineistoyksiköistä vastasi suoraan tutkimuskysymyksiimme ja muodostimmekin osan yläkategorioista niiden perusteella. Lisäksi loimme uusia yläkategorioita aineiston perusteella. Yhteensä muodostimme yläluokkia viisi: ohjeistukseen liittyvät epäselvyydet, väittämien ymmärrettävyys, epäselvyydet kyselylomakkeessa, kommentit ulkoasusta sekä selkeät kehitysehdotukset.

ALAKATEGORIAT	YLÄKATEGORIAT
Huonosti ymmärrettävät ohjeet	Ohjeistukseen liittyvät epäselvyydet
Ohjeet eivät vastaa vastaustaulukon sanoja	
Tiettyyn kysymykseen liittyvät hankaluudet	Väittämien ymmärrettävyys
Vastausvaihtoehtoja riittävästi	
Lomake selkeä ja ymmärrettävä	
Ei epäselvää, ei vaikeasti ymmärrettävää	
Sanastoon tai sanamuotoihin liittyvät epäselvyydet	
Huoltosuhde-sanan epäselvyys	
Vaikea vastata annetuin vaihtoehdoin	Epäselvyydet kyselylomakkeessa
Hankaluudet asteikon avulla vastaamisessa	
Pisteiden laskuun liittyvät epäselvyydet	
Negatiiviset väittämät hankalia	
Selkeä/ siisti ulkoasu	Kommentit ulkoasusta
Kuvioiden esilläolo hämmensi	
Tiettyyn väittämään liittyvät kehitysehdotukset	Selkeät kehitysehdotukset
Ohjeiden kehittäminen	
Vastausvaihtoehdot joka sivulle	
Kyllä/ei vaihtoehto avoimen kysymyksen sijasta	
Ei kehitysehdotuksia	

TAULUKKO 4. Aineistosta muodostetut ylä- ja alakategoriat.

Lisäksi kokosimme yhteen tiedot tyhjästä vastauksista, sillä ajattelimme voivamme hyödyntää tietoa. Asiaa pohdittuamme tulimme kuitenkin siihen tulokseen, ettemme voi tehdä tulkintaa tyhjästä vastauskohdista. Aineistoa analysoidessamme tulkitsimme viivan (–) vastaamatta jättämiseksi, eli samoin kuin tyhjän vastauskohdan. Viivan olisi voinut kysymysten perusteella tulkita myös niin, että vastaajalla ei ollut korjausehdotuksia, mutta koska emme voineet olla varmoja asiasta, jätimme tulkinnan tekemättä.

Palautelomakkeen skaaloihin perustuvilla kysymyksillä kerättyä numeerista aineistoa analysoimme määrällisesti. Määrällisen aineiston analyysi on selittämiseen pyrkivä

analyysitapa (Hirsjärvi ym.1997: 219). Palautelomakkeen väittämissä C–F käytimme viisiportaista vastausasteikkoa: 1 Täysin samaa mieltä, 2 Melkein samaa mieltä, 3 En osaa sanoa, 4 Hieman eri mieltä, 5 Täysin eri mieltä (ks. taulukko 5). Kyseistä asteikkoa kutsutaan Likertin asteikoksi (Hirsjärvi 1997: 196). Väittämän edessä oleva numero toimi sitä kuvaavana arvona laskettaessa väittämän saamia sijaintilukuja. Sijoitimme ”en osaa sanoa” vastausvaihtoehdon keskelle, sillä numeerisesti tarkasteltuna sen sijoittaminen muualle suurentaisi tai pienentäisi laskutoimituksen arvoja todellisuuden vastaisesti (Valli 2007: 186).

1 = Täysin samaa mieltä						
2 = Melkein samaa mieltä						
3 = En osaa sanoa						
4 = Hieman eri mieltä						
5 = Täysin eri mieltä						
C.	Ohjeet Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen täyttämiseen olivat mielestäni selkeät ja tiesin, kuinka minun tuli toimia.	1	2	3	4	5
D.	Kyselylomakkeen väittämät olivat mielestäni ymmärrettävässä muodossa.	1	2	3	4	5
E.	Kyselylomake oli mielestäni nopea täyttää.	1	2	3	4	5
F.	Kyselylomake oli ulkoasultaan siisti ja selkeä	1	2	3	4	5

TAULUKKO 5. Kyselylomakkeen vastausvaihtoehdot.

Kokosimme numeerisessa muodossa olevan aineiston yhteen Word-tekstinkäsittelyohjelmalla. Aineiston pienuuden vuoksi emme kokeneet tarpeelliseksi SPSS-ohjelmaan perehtymistä. Koottuamme vastaukset laskimme laskimella jokaisen väittämän saaman keskiarvon, sekä moodin vähintään kolmeen kertaan inhimillisten virheiden välttämiseksi. Keskiarvo kertoo nimensä mukaisesti siitä, kuinka suuria havaintoarvot suunnilleen ovat. Moodilla taas tarkoitetaan jakaumassa useimmin esiintyvää havaintoarvoa. (Nummenmaa 2004: 55–58.) Keskiarvo ja moodi kuvailevat tutkimusaineistoamme, ja niillä saimme suuntaa antavaa, mutta arvokasta tietoa Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen vapaan suomennoksen ymmärrettävyydestä. Aineistosta emme laskeneet muun muassa keskihajontaa, sillä se voidaan laskea vain jos muuttuja on mitattu vähintään välimatka-asteikolla. Likertin asteikko puolestaan on järjestysasteikko, jolloin siitä voidaan laskea vain edellä

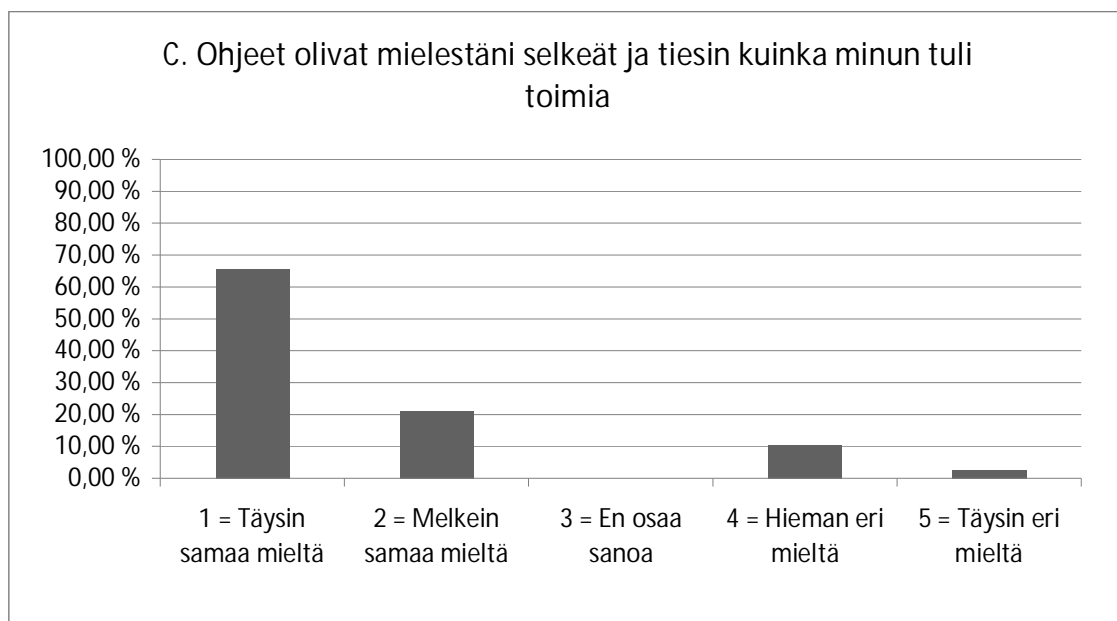
mainittuja yksinkertaisia tunnuslukuja (Nummenmaa 2004: 36–62). On kuitenkin muistettava, ettei ainoastaan näiden sijaintilukujen perusteella ole mahdollista saada suoria vastauksia tutkimusongelmiimme eikä tutkimuskysymyksiimme. Tämän vuoksi oli tärkeää yhdistää määrällisen aineiston analyysin tueksi laadullisen aineiston analyysi, joka toi lisätietoa, kuten kehitysehdotuksia koskien Toddler Sensory Profile -kyselylomaketta.

8 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tässä luvussa käymme läpi kyselytutkimuksen laadullisen ja määrällisen aineiston analyysin kautta saadut tulokset. Esittelemme tulokset niin, että samaan yläkategoriaan kuuluvat vastaukset käsitellään samassa kappaleessa yhdistäen määrällisiä ja laadullisia tuloksia.

8.1 Ohjeistukseen liittyvät tulokset

Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen vapaan suomennoksen ohjeistukseen liittyviin epäselvyyksiin kuului muun muassa se, että ohjeissa annetut vaihtoehdot eivät vastanneet kyselylomakkeen vastausasteikon vaihtoehtoja. Erään vastaajan mielestä kyselylomakkeen ohjeistus oli epäselvä ja huonosti ymmärrettävissä ohjeistuksen ollessa eri sivulla kuin muu kysely. Ohjeissa vastaajalle kuvataan vastausasteikon eri vaihtoehdot: *lähes aina, usein, melko usein, joskus ja harvoin*. Kyselylomakkeen asteikko muodostuu kuitenkin vaihtoehtoista *lähes aina, usein, silloin tällöin, harvoin ja ei juuri koskaan*. Tämän olivat huomioineet useat vastaajat. Ohjeiden ymmärrettävyyttä käsittelevän väittämän C vastausten keskiarvoksi saatiin noin 1,6. Kyseisen väittämän yleisin vastaus (moodi) oli 1, eli vastaajat olivat pääosin täysin samaa mieltä siitä, että ohjeet kyselylomakkeen täyttämiseen olivat selkeät ja vastaajat tiesivät kuinka heidän tuli toimia. Seuraavassa kuviossa esitämme pylväsdiagrammina väittämän C vastausten jakautumisen eri vastausvaihtoehtojen välillä (ks. kuvio 2).

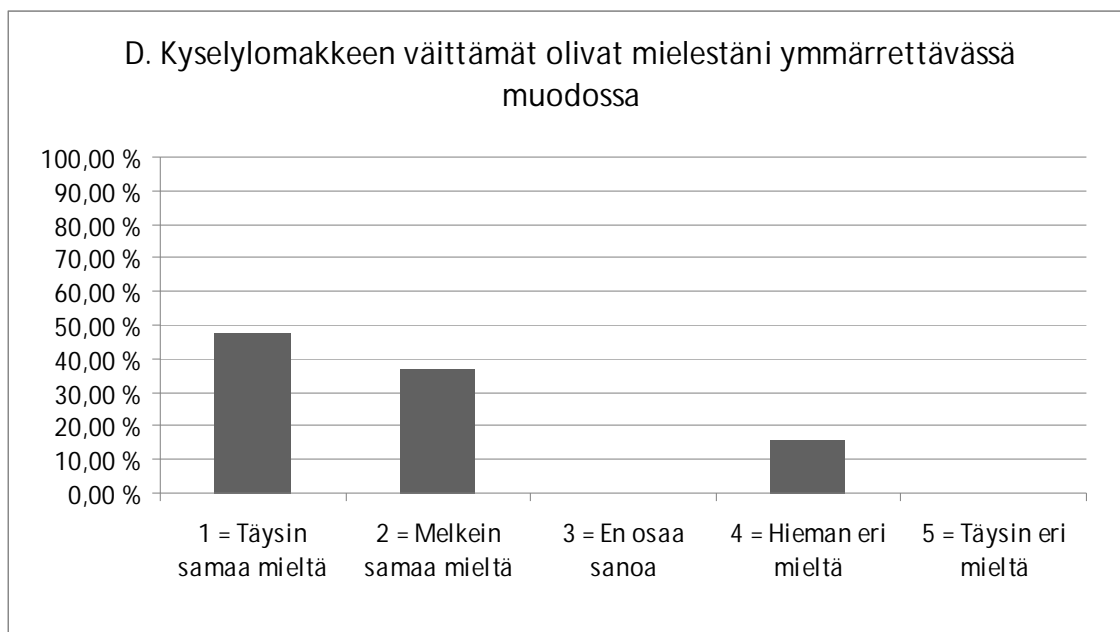

KUVIO 2. C -kysymyksen vastaukset

8.2 Väittämien ymmärrettävyyteen liittyvät tulokset

Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen väittämien ymmärrettävyyteen liittyen saatiin paljon kommentteja. Osa kommenteista oli positiivisia ja osassa mainittiin muun muassa tiettyihin kysymyksiin liittyviä epäkohtia, joita käsittelemme tarkemmin luvussa *tulosten tulkinta ja johtopäätökset*. Positiivista palautetta saatiin selkeästä kysymysten asetelusta ja vastausvaihtoehtojen riittävydestä. Epäselvänä koettiin muun muassa tietyt sanat ja sanamuodot, kuten sana *prosessointi*. Useat vastaajat kokivat kyselylomakkeen esitiedoissa esiintyvän sanan *huoltosuhde* vaikeaksi ymmärtää, ja näin ollen siihen oli hankala vastata. Eräs vastaaja koki myös kyselylomakkeen otsikoinnin huonona. Seitsemän vastaajan mielestä kyselylomakkeessa ei ollut mitään epäselvää.

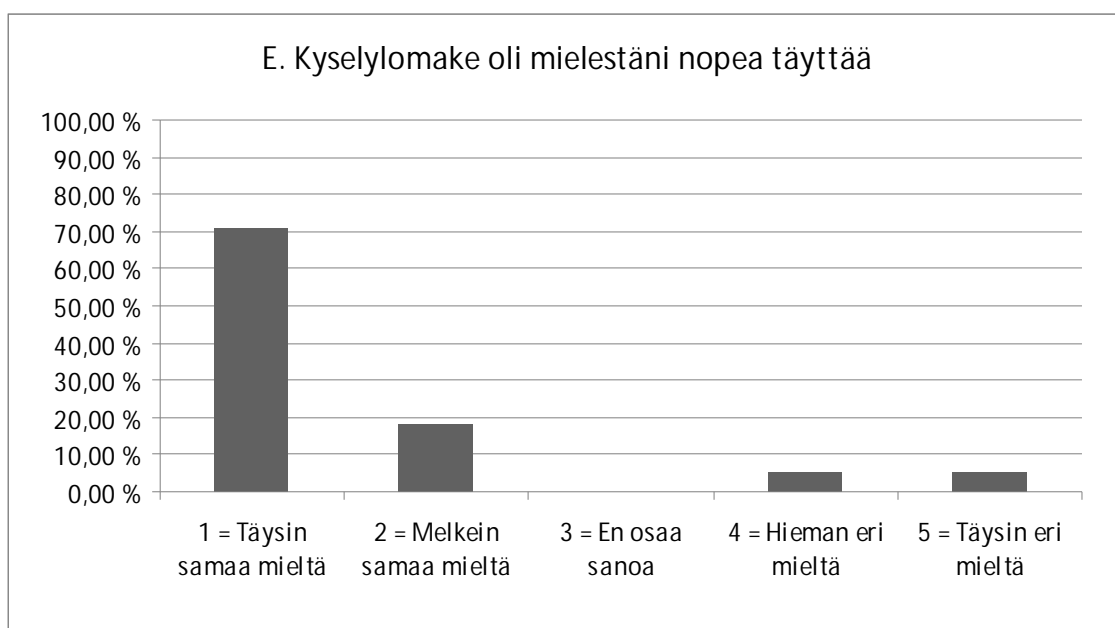
Palautelomakkeen väittämä D. koski Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen väittämien ymmärrettävyyttä. Väittämän D. keskiarvo oli noin 1,8 ja moodi oli 1. Yleisin vastaus siis oli: *Kyselylomakkeen väittämät olivat mielestäni ymmärrettävässä muodossa*. Väittämän D vastausten jakautumisen eri vastausvaihtoehtojen välillä havainnollistamme kuviossa 3.

KUVIO 3. D -kysymyksen vastaukset

8.3 Vastausaikaan liittyvät tulokset

Palautelomakkeessa vastausaikaa käsittelevän kysymyksen vastausten perusteella aikaa Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen täyttämiseen meni suurimmalta osalta (60,5 %) vastaajista 10–20 minuuttia. Vastaajista 39,5 % kertoi käyttäneensä aikaa kyselylomakkeen täyttämiseen alle 10 minuuttia. Yksikään ei ilmoittanut vastausaikansa olleen yli 20 minuuttia. Näin ollen vastausaika oli Dunnin (2002: 4) Toddler Sensory Profile -arviointimenetelmän käsikirjassa annetun viiteajan mukainen tai hieman lyhyempi. Palautelomakkeen väittämän E avulla selvitettiin, miten vastaajat kokivat kyselylomakkeen täyttämiseen kuluvan ajan eli oliko kyselylomake vastaajan mielestä nopea täyttää. Kyseisen väittämän keskiarvoksi tuli noin 1,55 sekä moodiksi ja mediaaniksi 1. Suurimman osan vastaajista mielestä lomake oli siis nopea täyttää. Seuraavassa kuviossa esitämme pylväsdiagrammina väittämän E vastausten jakautumisen eri vastausvaihtoehtojen välillä (ks. kuvio 4).

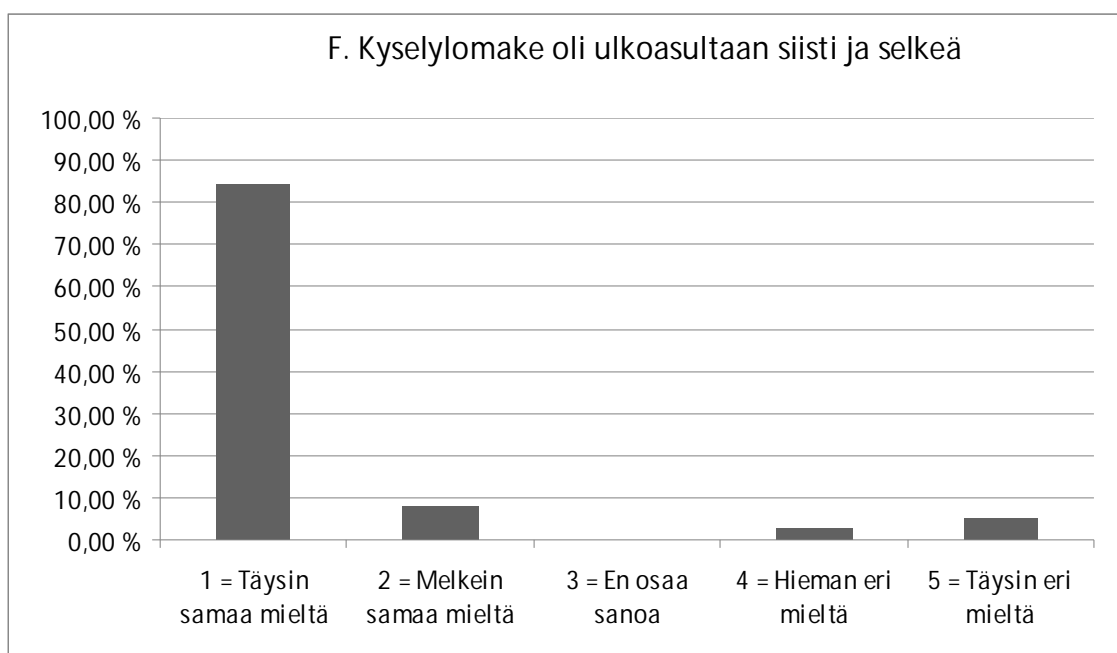

KUVIO 4. E -kysymyksen vastaukset

8.4 Kyselylomakkeen epäselvyyksiin liittyvät tulokset

Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen epäselvyyksiksi vastaajat ilmoittivat kielteisesti ilmaistuihin väittämiin vastaamisen, esimerkiksi: *lapseni ei kiinnitä huomiota, kun puhun hänelle* (B10). Osa vastaajista oli sitä mieltä, että asteikon avulla oli vaikea vastata väittämiin. Eräs vastaajista olisi kaivannut lisäinformaatiota pisteidenlaskusta.

Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen vapaan suomennoksen ulkoasuun liittyviä kommentteja emme saaneet vastaajilta kovinkaan paljon. Kaksi vastaajaa kommentoi ulkoasua selkeäksi ja siistiksi. Hämmennystä ulkoasussa aiheuttivat kuvakeavain ja pisteavain, jotka olivat näkyvillä kyselylomakkeen viimeisellä sivulla. Nämä ovat esillä myös alkuperäisessä Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeessa. Palautelomakkeen väittämän F. avulla halusimme tietää, onko kyselylomake ulkoasultaan siisti ja selkeä. Kyseisen väittämän keskiarvoksi saatiin noin 1,37 ja moodiksi 1, eli enemmistön mielestä ulkoasu oli siis täysin tai melkein siisti ja selkeä. Kuviossa 5 esitämme väittämän F vastausten jakautumisen eri vastausvaihtoehtojen välillä.

KUVIO 5. F -kysymyksen vastaukset

Selkeitä kehitysehdotuksia Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen vapaaseen suomennokseen liittyen saimme aineistosta koskien tiettyjä väittämiä, ohjeita ja vaihtoehtojen näkyvyyttä. Lisäksi eräs vastaajista ehdotti että perheessä asuvista 0–18-vuotiaista kysyttäessä avoimen vastaustilan sijaan kysymyksessä vois olla kyllä/ei -vaihtoehdot.

9 TULOSTEN TULKINTA JA LOPULLINEN VAPAA SUOMENNOS

Tässä luvussa tulkitsemme tutkimuksen tuloksia, sekä vastaamme niiden avulla tutkimusongelmiimme: *Miten huoltajat kokevat Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen täyttämisen, ja Miten voimme kehittää Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen vapaata suomennosta?* Vastaamme myös tutkimuskysymyksiin (ks. alaluku 2.1) ja esittelemme johtopäätöksiä joiden perusteella olemme muokanneet Hyks lastenneurologian toimintaterapeuttien käyttöön jäävän Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen vapaan suomennoksen mahdollisimman ymmärrettäväksi ja käyttökelpoiseksi

Kaiken kaikkiaan määrällisen aineiston perusteella voidaan sanoa, että huoltajat kokivat Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen vapaan suomennoksen olleen melko ymmärrettävä ja selkeä. Erityisesti ohjeiden ymmärrettävyyttä käsittelevän väittämän C vastaukset puoltavat tätä, sillä vastaajat olivat pääosin täysin samaa mieltä siitä, että ohjeet kyselylomakkeen täyttämiseen olivat selkeät ja vastaajat tiesivät, kuinka heidän

tuli toimia. Avointen kysymysten avulla saimme kuitenkin arvokasta palautetta, jonka perusteella voimme todeta, että postikyselyssä käytetyn vapaasti suomennetun Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen ymmärrettävyydessä on myös puutteita. Näin ollen saimme vastauksen Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen vapaan suomennoksen epäselvyyksiä kartoittavaan tutkimuskysymykseen. Saimme myös hyviä kehitysehdotuksia vastaajilta, jotka olivat selvästi paneutuneet asiaan.

Aineiston perusteella eräs huomattavimmista epäkohdista kyselylomakkeessa oli, että kyselylomakkeen ohjeistuksessa annetut kolme viimeistä vastausväittämää eivät vastanneet vastausasteikon vaihtoehtoja (ks. liite 2). Tämä mainittiin useissa avointen kysymysten vastauksissa, mutta emme itse olleet huomanneet asiaa kyselylomaketta muokatessamme. Korjasimme asian mahdollisimman selkeää ja ymmärrettävää vapaata suomennosta tehdessämme niin, että ohjeistuksessa käytetyt käsitteet ovat yhtenevät vastausväittämien kanssa. Päädyimme MOT-sanakirjan avulla käyttämään englanninkielisen sanan *occasionally* suomennoksena ilmaisua *silloin tällöin*. Kyseinen ilmaisu oli myös käyttämämme ulkopuolisen suomentajan versiossa. Samoista syistä vaihdoimme sanan *seldom* uuteen vapaaseen suomennokseen ilmaisuksi *harvoin*, ja muutimme viimeisen vaihtoehdon *almost never* muotoon *ei juuri koskaan*. (Ks. liite 3.) Koska ohjeet kyselylomakkeeseen vastaamiseksi olivat vastaajien mielestä pääosin selkeät, emme tehneet ohjeistukseen muita muutoksia.

Tutkimuskysymyksissä haimme mahdollisia kehitysehdotuksia kyselylomakkeen sanamuotoihin liittyen. *Huoltosuhte* -termi koettiin vaikeasti ymmärrettäväksi, mutta emme kuitenkaan saaneet kehitysehdotuksia siitä miten sanan voisi korvata. Alkuperäinen termi englanninkielisessä Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeessa on *Relationship to Child*, ja asiaa pohdittuamme päädyimme MOT-sanakirjan avulla käyttämään ilmaisua *sukulaisuussuhde lapseen*. Mielestämme tämä ilmaisu kertoo enemmän siitä, miten kysymykseen tulee vastata.

Opinnäytetyömme tutkimuskysymysten kautta etsimme vastauksia myös siihen, miten ymmärrettäväksi huoltajat kokivat Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen väittämät. Tätä selvitimme palautelomakkeen väittämällä D, jossa yleisin vastaus oli: *Kyselylomakkeen väittämät olivat mielestäni ymmärrettävässä muodossa*. Vastaajat kokivat kuitenkin jotkin yksittäiset kyselylomakkeen väittämät hankalasti ymmärrettäviksi, tai huomasivat niissä muita epäkohtia. Erityisesti kielteisessä muodossa oleviin väittämiin vastaaminen annetulla asteikolla oli haastavaa (esimerkiksi C18 *Lapseni ei tunnista itseään peilistä*). Tämä on kuitenkin seikka johon emme voineet vapaata suomennosta kehittäessämme puuttua, sillä sen muuttaminen

saattaa vaikuttaa arviointivälineen luotettavuuteen. Kävimme läpi vastaajien erikseen esille nostamat huonosti ymmärrettävät väittämät läpi yhteistyössä HYKS lastenneurologian toimintaterapeuttien kanssa, ja teimme väittämiin tarvittavat muutokset. Väittämistä 26 poistimme ylimääräiset sulut, ja korjasimme lauseen sujuvammaksi. Väittämistä 41 poistimme sanan *aina*, sillä se esiintyy myös vastausväittämissä, eikä se ole väittämän sisällön kannalta oleellinen määre. Lisäksi kävimme väittämiä läpi keskenämme, vaikkemme olisikaan saaneet niistä palautetta ja pohdimme mahdollisimman selkeitä ilmaisumuotoja. Kohdan 46 muutamme muodosta *lapseni panee vastaan* muotoon *lapseni vastustelee*. Pyrimme tekemään väittämistä mahdollisimman selkeitä ja yksinkertaisia kuitenkin pysyen uskollisena alkuperäiselle Winnie Dunnin kehittämälle englanninkieliselle Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeelle.

Saimme jonkin verran muutosehdotuksia myös sellaisiin väittämiin jotka olivat täysin yhteneviä englanninkielisen kyselylomakkeen kanssa (esimerkiksi sana *rhythmical* suomennettu *rytmiset*). Tämän tyyppisten väittämien suomennoksia emme voineet muuttaa, sillä se olisi vaikuttanut ratkaisevasti väittämien sisältöön, ja näin ollen myös Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen luotettavuuteen.

Opinnäytetyössämme selvityksen kohteena oli lisäksi, kauanko Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen täyttämiseen menee huoltajilta aikaa. Vastaajilta kului Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen täyttämiseen Dunnin käsikirjan mukainen tai lyhyempi aika, mikä voidaan tulkita vapaan suomennoksen ymmärrettävyyden kannalta positiivisena asiana. Toisaalta se, että lähes 40 prosenttia vastaajista käytti täyttämiseen aikaa vain alle 10 minuuttia, herättää kysymyksiä. Tämä voi selittyä monella tavalla: kyselylomake on saattanut olla erityisen selkeä, tai sitten vastaajat eivät esimerkiksi jostakin syystä ole ehtineet paneutua kyselyn täyttämiseen.

Opinnäytetyössämme haimme vastauksia myös siihen, millaisia kehitysehdotuksia huoltajilla on liittyen Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen vapaan suomennoksen ulkoasuun. Enemmistö vastaajista koki ulkoasun siistiksi ja selkeäksi, joten emme tehneet siihen kovinkaan paljon muutoksia. Lisäsimme kuitenkin saamamme palautteen perusteella myös sivun kolme yläreunaan vastausvaihtoehdot näkyviin, jotta kyselylomakkeeseen vastaaminen helpottuisi (ks. liite 3). Palautteen perusteella koimme myös oleelliseksi, että jatkossa kyselylomaketta käytettäessä suullisessa ohjeistuksessa vastaajalle kerrotaan, että kyselylomakkeen pisteytyksen suorittaa toimintaterapeutti tai muu alan asiantuntija (Dunn 2002: 1). Näin ollen esillä oleviin kuvakkeisiin tai pisteavaimeen ei tule kiinnittää huomiota. Lisäksi huoltajaa tulisi

rohkaista kirjoittamaan lisähuomioita lapsen käytöksestä ”Kommentit” osioihin (Dunn 2002: 33).

10 POHDINTA

Opinnäytetyöprosessimme alkoi syksyllä 2008, kun saimme ohjaavalta opettajaltamme Anja Sariolta Hyks lastenneurologian toimintaterapeuttien ehdotuksen opinnäytetyön aiheesta. Heidän ehdottamansa monipuolinen aihe Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen vapaasta suomentamisesta ja sen ymmärrettävyyden tutkimisesta kiinnosti meitä, vaikka arviointimenetelmä olikin meille täysin vieras. Otimmekin selvää Toddler Sensory Profile -arviointimenetelmästä ja ilmoitimme tarttuvamme aiheeseen.

Prosessimme alkuvaiheessa keskityimme opinnäytetyömme aiheen jäsentämiseen ja hahmottamiseen, sekä työtämme ohjaavan, laajan teoriapohjan ymmärtämiseen. Haastavaksi työmme teki se, ettei Toddler Sensory Profile -arviointimenetelmän taustalla vaikuttava sensorisen integraation teoria ollut meille kovinkaan tuttu. Teoriaa on käsitelty koulutusohjelmassamme lasten toimintaterapia -opintojakson puitteissa. Koska sensorisen integraation teoria on keskeinen osa arviointimenetelmää, vaati opinnäytetyömme kuitenkin luonteensa vuoksi meiltä erityistä perehtymistä aiheeseen. Näin pystyimme hahmottamaan Toddler Sensory Profile -arviointimenetelmän tarkoitusta laajemmin. Lisäksi meidän täytyi opiskella sensorisen integraation teoriaan perustuvan Winnie Dunnin sensorisen prosessoinnin mallin pääpiirteet täysin alusta saakka, sillä kuulumme tästä ensi kerran vasta työtä tehdessämme. Perehdyimme malliin englanninkielisen Infant/Toddler Sensory Profile -käsikirjan ja muun kirjallisuuden avulla, sekä hyödynsimme Hyks lastenneurologian toimintaterapeuttien kanssa käytyjä keskusteluja oppimisemme välineenä. Kirjallisuus teoriapohjaamme liittyen on ollut saatavilla pääosin englanniksi, joten olemme joutuneet kääntämään teoriaa englannin kieleltä suomen kielelle. Tämä oli ajoittain haastavaa, sillä sen lisäksi että pyrimme suomentamaan tekstin mahdollisimman tarkasti, pyrimme myös ymmärtämään käännetyn asian mahdollisimman hyvin.

Työmme laajan teoriapohjan vuoksi olemme pyrkineet rajaamaan teoreettisia lähtökohtia koskemaan työssämme olennaista, emmekä tarttuneet kaikkiin aiheisiin esimerkiksi sensoriseen integraatioon liittyen. Suuresta työmäärästä huolimatta olemme tavoittaneet sensorisen integraation teorian ja aistimusten säätelyn ymmärtämisessä vasta pintatason. Kyseessä on hyvin laaja aihe, jonka termistö elää jatkuvasti, ja josta pyritään saamaan lisätietoa erilaisten tutkimuksien avulla. Tuleekin

muistaa, että toimiakseen sensorisen integraation teorian ja terapian hallitsevana toimintaterapeutina, on käytävä aiheesta erillinen koulutus. Koemme kuitenkin itse saaneemme aiheesta runsaasti tietoa, ja sisäistäneemme sensorisen integraation teorian ja aistimusten säätelyn pääpiirteet.

Kevään 2009 aikana tutkimusongelmamme selventyivät ja varmentuivat, ja kesällä käynnistimme kyselytutkimuksen. Aineistonkeruun koimme haastavana työvaiheena, tähän liittyen erityisesti tutkimuslupien hankkimisen. Sen lisäksi että yhteistyöneuvoita oli vaikea tavoittaa, myös tutkimuslupien hakuprosessit kestivät odotettua kauemmin. Meidän olisi ollut syytä aloittaa hakuprosessit jo aiemmin, jotta aineistonkeruuvaihe olisi edennyt kiireettömämmin. Koska aineistonkeruu toteutettiin kesäaikaan, vastuualueet ryhmämme kesken tuli jakaa tarkasti ja toteuttaa itsenäisesti. Tapasimme kuitenkin myös kesän aikana säännöllisesti, jolloin kartoitimme aineistonkeruun etenemistä.

Aineistonkeruun paremman ajoittamisen lisäksi olisimme voineet kiinnittää tarkempaa huomiota postikyselyssä käytetyn Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen version sisältöön ja tarkistamiseen. Jos olisimme tarkastaneet kyselylomakkeen vieläkin huolellisemmin, olisimme voineet välttää vastausvaihtoehtoihin liittyvältä sekaannukselta. Jäimme myös pohtimaan, olisimmeko voineet tehdä jotain toisin aineistonkeruun suhteen niin, että olisimme saaneet enemmän vastauksia. Vaikka vastausten määrä oli tavoitteemme mukainen ja olimme siihen tyytyväisiä, jäimme pohtimaan kuinka suuri määrä sadasta vastauksesta jäi loppujen lopuksi saamatta.

Eettiset kysymykset ovat kulkeneet mukanaamme koko opinnäytetyöprosessin ajan. Pohdimme yhdessä opinnäytetyömme eettisyyttä erityisesti tutkimuksellisen osuuden aikana, ja näin pyrimme välttämään eettisesti arveluttavaa toimintaa. Aineistonkeruuvaiheessa eettisiksi pulmiksi koimme muun muassa vastaajien anonymiteetin säilyttämisen. Jotta kenenkään vastaajan henkilöllisyys ei tulisi ilmi, päätimme laittaa kyselyyn osallistuvien sukulaistemme tai opiskelutovereidemme kautta tavoittamiemme huoltajien kyselyt valkoisiin kirjekuoriin ennen lähettämistä. Näin emme nähneet lähettäessä lomakkeessa olevaa koodia, ja emme siten voineet myöhemmin tunnistaa vastaajaa.

Saatekirjeen muotoilu oli myös eettistä pohdintaa vaativa työvaihe. Meidän tuli kertoa huoltajille rehellisesti ja perustellen mistä opinnäytetyössämme on kyse, jotta vastaajan oli mahdollista päättää haluaako hän osallistua tämänkaltaiseen kyselyyn. Selkeä kieli, täsmälliset käsitteet ja ulkoasu oli tärkeä muistaa saatekirjeen muotoilussa. Halusimme

myös selvittää vastaajalle, että tutkimusaineiston säilyttävät ja jatkotutkimuksista vastaavat Hyks lastenneurologian toimintaterapeutit.

Koska Toddler Sensory Profile -kyselylomake käsittelee lapsen aistisäätelyä, kyselylomakkeen väittämät voivat herättää huoltajassa ajatuksia hänen lapsensa mahdollisista aistisäätelyn ongelmista. Siltä varalta että Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen täyttäminen aiheuttaisi vastaajissa kysymyksiä tai huolta, pyrimme saatekirjeessä ohjaamaan heidät oikean tiedon äärelle. Lisätietoja aiheesta kerroimme löytyvän muun muassa Sity ry:n sivuilta, sekä teoksesta Aistimusten aallokossa (Ayres 2008.) Pohdintaa aiheutti myös se, että pyysimme Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeet vastaajilta takaisin, vaikka emme niitä varsinaisesti pisteyttäneet ja tulkinneet. Tämä oli mielestämme eettisesti perusteltua siksi, että Toddler Sensory Profile -arviointimenetelmä on yleensä osa suurempaa arviointikokonaisuutta, ja pelkäsimme että jos kyselylomakkeet jäisivät täyttämisen jälkeen huoltajille, saattaisi se aiheuttaa heille turhaa huolta. Oletamme että huoltajat, jotka eivät palauttaneet postikyselyä, eivät myöskään täyttäneet Toddler Sensory Profile -kyselylomaketta, ja siten eivät kokeneet turhaa huolta lapsestaan.

Kun saimme syyskuussa postikyselyn vastaukset, aloitimme aineiston analyysivaiheen. Opinnäytetyömme aineiston analyysin tuomat tulokset vastaavat suurilta osin prosessin alussa asetettuihin tutkimusongelmiin ja tutkimuskysymyksiin. Vaikka kyselylomake oli vastaajien mukaan pääosin selkeä ja ymmärrettävä, saimme kehitysehdotuksia, jotka olivat hyviä ja rakentavia. Ehdotukset olivat sellaisia, joista osaan olimme jo itsekkin pohtineet tekevämme muutoksia, kun taas osaa emme olleet prosessimme aikana tulleet edes ajatelleeksi.

Olemme pyrkineet opinnäytetyöprosessimme aikana noudattamaan hyvää tieteellistä käytäntöä eli välttämään puutteellista viittaamista, tutkimustulosten tai -menetelmien huolimattontaa ja harhaanjohtavaa raportointia, sekä tutkimustulosten puutteellista kirjaamista ja säilyttämistä (Tuomi – Sarajärvi 2002: 130). Näimme näiden ohjeiden noudattamisen perustavanlaatuisena tekijänä tutkimusprosessin edetessä. Opinnäytetyöraportin kirjoitusvaiheessa erityisesti oikeanlaisen viittaamisen ja raportoinnin merkitys korostui, ja hahmotimme kuinka tärkeistä tekijöistä on kyse.

Aineiston analyysissa saatuja vastauksia lukiessamme meille heräsi ajatus siitä, että olisimme voineet tehdä osana opinnäytetyötämme suomenkielisen ohjeistuksen Hyks lastenneurologian toimintaterapeuteille koskien sitä, kuinka Dunnin käsikirjan mukaan vastaajaa tulee suullisesti tai kirjallisesti ohjeistaa kyselylomakkeeseen vastaamisessa.

Tätä emme kuitenkaan ajanpuutteen vuoksi ehtineet toteuttaa. Kaikki vastaajan ohjeistamiseen tarvittava tieto löytyy kuitenkin englanninkielisestä Infant/Toddler Sensory Profile -käsikirjasta perustellusti ja selkeästi.

Jotta opinnäytetyömme tulokset ja johtopäätökset jäisivät elämään, koimme tärkeäksi selvittää jatkotutkimusehdotuksia työelämäyhteistyökumppaneiltamme sekä paneutua niihin myös itse. Hyks lastenneurologian toimintaterapeuteilla on toiveena meidän tekemämme kartoituksen lisäksi saada kokemuseräistä tietoa esimerkiksi siitä, miten Toddler Sensory Profile -kyselylomake tuo esille lasten aistisäätelyn häiriöitä. Tämän tyyppistä tietoa voitaisiin hankkia suuremmalla otoksella, joka koostuisi normaalisti kehittyneistä lapsista, joilla ei ole lääketieteellisiä diagnooseja tai sairaushistoriassa sairaalajaksoja. Jos jokaisesta otokseen kuuluvasta lapsesta tehtäisiin aistimusprofiili, olisi tuloksia tarkastelemalla mahdollista saada tietoa siitä, antaako arviointimenetelmä luotettavaa tietoa lapsen aistimusten säätelystä.

Opinnäytetyöprosessimme ajan olemme pyrkineet pitämään mielessämme sen, että tekemämme esitutkimuksen pohjalta Toddler Sensory Profile -arviointimenetelmästä olisi mahdollista tehdä tulevaisuudessa virallinen suomennos, esimerkiksi osana opinnäytetyötä. Kyselylomakkeen lisäksi arviointimenetelmään kuuluvan käsikirjan virallisen suomennosprosessin aloittaminen olisi hyvin tärkeää kyselylomakkeen luotettavan käytön kannalta. Tämä vaatii kuitenkin perusteellista suunnittelua ja runsaasti resursseja. Virallisen suomennosprosessin toteuttaminen vaatisi myös Metropolia ammattikorkeakoulun osallistumista prosessiin.

Vahvuutenamme opinnäytetyöprosessissa ovat olleet sujuva yhteistyö ja avoin keskustelun ilmapiiri. Keskinäinen työnjakomme on sujunut luonnollisesti ja koemme, että jokainen on tuonut oman vahvan työpanoksensa valmiin lopputuloksen saavuttamiseksi. Teimme opinnäytetyötä kuitenkin pääosin yhdessä, jotta lopullisesta opinnäytetyöstämme tulisi mahdollisimman eheä kokonaisuus. Tämän etuna on ollut, että olemme voineet yhdessä keskustellen syventää omaa ymmärrystämme esimerkiksi opinnäytetyömme teoreettisiin lähtökohtiin liittyen.

Opinnäytetyöprosessimme aikana olemme kokeneet erityisen tärkeinä ohjaustilanteet sekä yhteistyökumppaneidemme, että ohjaavan opettajan Anja Sarion kanssa. Nämä ovat olleet tilanteita, joiden aikana olemme voineet hakea ohjausta ja tukea toiminnallemme, sekä pyrkiä ymmärtämiseen. Pääosassa on ollut keskustelu sekä työtämme ohjaavasta teoriataustasta ja työmme tutkimukselliseen osuuteen liittyvistä haastavista tekijöistä.

Tulemme esittämään opinnäytetyömme tuloksia 30.11.2009 HUS Hyks lastenneurologian toimintaterapeuteille, sekä osalle muuta henkilökuntaa. Koemme tämän tärkeäksi, jotta opinnäytetyöprosessimme yhteys työelämään säilyy loppuun saakka. Näin saamme tiedotettua opinnäytetyömme tuloksista ja johtopäätöksistä kuntoutuksen ammattilaisten parissa sekä varmistettua sen, että opinnäytetyömme lopputuloksena syntynyt vapaa suomennos jää Hyks lastenneurologian toimintaterapeuttien käyttöön kunnes mahdollinen virallinen suomennos tulevaisuudessa valmistuu.

Koemme opinnäytetyöprosessimme olleen kokonaisuudessaan suuritöinen, mutta antoisa. Erityisen paljon olemme mielestämme oppineet aistitiedon käsittelyyn liittyvistä tekijöistä. Olemme saaneet runsaasti uutta tietoa myös lasten toimintaterapia-arvioinnista ja opinnäytetyöprosessimme aikana meille onkin selkiytynyt, kuinka laajasta ja tärkeästä asiasta on kyse.

LÄHTEET:

- Ayres, A. Jean 2008: Aistimusten aallokossa. Sensorisen integraation häiriö ja terapia. Tapola, Lari (suom.). Juva: PS-kustannus.
- Anzalone, Marie E. 2005: Sensory Integration Disorder. Teoksessa Parker, Steven – Zuckerman, Barry – Augustyn, Marilyn (toim.): Developmental and Behavioral Pediatrics. A Handbook for Primary Care. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins. 295–299.
- Bundy, Anita – Lane, Shelly – Murray, Elizabeth 2002: Sensory Integration. Theory and practice. 2. painos. Philadelphia: F. A. Davis Company.
- Dunn, Winnie 2001: The Sensations of Everyday Life. Empirical, Theoretical, and Pragmatic Considerations. The 2001 Eleanor Clarke Slagle Lecture. American Journal of Occupational Therapy 55 (6). 608–620.
- Dunn, Winnie 2002: Infant/Toddler Sensory Profile. User's Manual. San Antonio: Therapy Skill Builders. The Psychological Corporation.
- Fisher, Anne G. – Murray, Elizabeth A. – Bundy, Anita C. 1991: Sensory Integration. Theory and Practice. Philadelphia: F.A Davis Company.
- Hirsjärvi, Sirkka – Remes, Pirkko – Sajavaara, Paula: 1997. Tutki ja kirjoita. 1.–2. painos. Tampere: Kirjayhtymä Oy.
- HUS, HYKS lastenneurologian toimintaterapeutit 2009: Toimintaterapia-arviointi ja kuntoutuksen suunnittelu. Hus Hyks lasten toimintaterapia-arviointia selittävä kooste. Helsinki.
- Koilahti, Tiina – Silvennoinen, Mari-Anne 2006: The adolescent/adult sensory profile - arviointimenetelmä aistitiedon käsittelystä. Opinnäytetyö. Turku: Turun Ammattikorkeakoulu.
- Miller, Lucy J. 2006: Sensational Kids. Hope and Help for Children With Sensory Processing Disorder (SPD). New York: Penguin Group.
- Moilanen, Pentti – Räihä, Pekka 2007: Merkitysrakenteiden tulkinta. Teoksessa Aaltola, Juhani – Valli, Raine (toim.) : Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Juva: PS-kustannus. 46–69.
- Mäkelä, Jukka 2005: Suomen Lääkärilehti 14/2005. 1543–1549.
- Nummenmaa, Lauri 2004: Käyttäytymistieteiden tilastolliset menetelmät. Vammala: Tammi.
- Rantala, Irma 2007: Laadullisen aineiston analyysi tietokoneella. Teoksessa Aaltola, Juhani – Valli, Raine: Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Juva: PS-kustannus. 106–125.
- Pulkinen, Kaisu 2003: Sensory Profile – Kyselykaavake lasten toimintaterapiaryhmän suunnittelun tukena. Opinnäytetyö. Jyväskylä: Jyväskylän Ammattikorkeakoulu.

- Sensorisen integraation terapian yhdistys ry. 2009a: Sensorisen integraation ongelmien arviointi. Verkkodokumentti. Päivitetty 12.10.2009. <<http://www.sity.fi/arviointi.html>> Luettu 12.10.2009.
- Sensorisen integraation terapian yhdistys ry. 2009b: Sensorisen integraation häiriö. Verkkodokumentti. Päivitetty 12.10.2009. <<http://www.sity.fi/hairio.html>> Luettu 12.10.2009.
- Sensorisen integraation terapian yhdistys 2009c: Sensorisen integraation terapiamenetelmä. Verkkodokumentti. Päivitetty 4.11.2009. <<http://www.sity.fi/terapia.html>> Luettu 4.11.2009.
- Sensorisen integraation terapian yhdistys 2009d: Sensorisen integraation käsite. Verkkodokumentti. Päivitetty 12.10.2009. <<http://www.sity.fi/kasite.html>> Luettu 12.10.2009.
- Sensorisen integraation terapian yhdistys 2009e: Sensorinen integraation – sanastoa. Verkkodokumentti. Päivitetty 4.11.2009. <<http://www.sity.fi/sanasto.html>> Luettu 4.11.2009.
- Soinila 2006: Hermoston toiminta. Teoksessa Soinila, Seppo – Kaste, Markku – Somer, Hannu (toim.): Neurologia. Jyväskylä: Duodecim. 51–64.
- Spitzer, Susan – Smith Roley, Susanne 2001: Sensory Integration Revisited. A Philosophy of practise. Teoksessa: Smith Roley, Susanne – Imperatore Blanche, Erna – Schaaf, Roseann C. (toim.): Understanding the nature of sensory integration with diverse populations. San Antonio: Therapy Skill Builders. 12–14.
- Tuomi, Jouni – Sarajärvi, Anneli 2002: Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Tammi.
- Valli, Raine 2007: Mitä numerot kertovat? Teoksessa Aaltola, Juhani – Valli, Raine (toim.): Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Juva: PS-kustannus. 184–197.
- Vilkkä, Hanna 2005: Tutki ja kehitä. Helsinki: Tammi.
- Williamson, Gordon – Anzalone, Marie E. 2001: Sensory Integration and Self-Regulation in Infants and Toddlers. Helping Very Young Children Interact With Their Environment. Washington: Zero Three.
- Windsor, Mary-Margaret – Smith Roley, Susanne - Szklut, Stacey 2001: Assesment of Sensory Integration and Praxis. Teoksessa: Smith Roley, Susanne – Imperatore Blanche, Erna – Schaaf, Roseann C. (toim.): Understanding the nature of sensory integration with diverse populations. San Antonio: Therapy Skill Builders.
- Yack, Ellen – Sutton, Shirley – Aquilla, Paula (Toim.) 2001: Leikki linkkinä lapsen – Toimintaterapiaa sensorisen integraation keinoin. Juva: PS-kustannus.

Toddler Sensory Profile

Caregiver Questionnaire 7 to 36 months

Child's Name: _____

Birth Date: _____

Date: _____

Completed by: _____

Relationship to Child: _____

Service Providers Name: _____

Discipline: _____

Circle the birth order of your child within the family 1st 2st 3st 4st 5st Other: _____

Have there been there more than 3 children, between the ages of birth- 18 years, living in your household during the past 12 months?

INSTRUCTIONS

Please check the box that best describes the frequency with which your child does the following behaviors. Please answer all of the statements. If you are unable to comment because you have not observed the behaviour or believe that item. Write any comment at the end of each section.

Use the following key to mark your responses

ALMOST ALWAYS When presented with the opportunity, your child almost always responds in this manner, 90 % or more of the time

FREQUENTLY When presented with the opportunity, your child frequently responds in this manner, about 75 % of the time.

OCCASIONALLY When presented with the opportunity, your child occasionally responds in this manner, about 50% of the time.

SELDOM When presented with the opportunity, your child seldom responds in this manner, about 25% of the time.

ALMOST NEVER When presented with the opportunity, your child almost never responds in this manner, 10% or less of the time.

		A. GENERAL PROSESSING	almost always	fre- quently	occa- sionally	seldom	almost never
⊗	1.	My child's behavior deteriorates when the schedule changes.					
	2.	My child avoids playing with others.					
	3.	My child withdraws from situations.					

Note: You do not calculate a Raw Score Total for this section

Comments:

		B. Auditory Processing	almost always	fre- quently	occa- sionally	seldom	almost never
_	4.	I have to speak loudly to get my child's attention					
_	5.	I have to touch my child to gain attention.					
~	6.	My child enjoys making sounds with his/her mouth.					
-	7.	My child takes a long time to response, even to familiar voices.					
⊗	8.	My child startles easily at sound, compared to other children the same age					
⊗	9.	My child is distracted and/or has difficulty eating in noisy environments.					
-	10.	My child ignores me when I am talking.					
	11.	My child tries to escape from noisy environments.					
~	12.	My child finds ways to make noise with toys.					
-	13.	It take a long time for my child to reponse so his/her name when it is called.					
Section Raw Score Total							

Comments:

		C. Visual Processing	almost always	fre- quently	occa- sionally	seldom	almost never
~	14.	My child enjoys looking at moving or spinning objects (for example, ceiling fans, toys with wheels, floor fans).					
~	15.	My child enjoys looking at shiny objects.					
-	16.	My child avoids eye contact with me.					

			almost always	fre- quently	oc- casional ly	seldom	almost never
	17.	My child refuses to look at bookd with me.					
-	18.	My child does not recognise self in the mirror.					
~	19.	My child enjoys looking at own reflection in the mirror.					
~	20.	My child prefers fast-paced, brightly colored TV shows.					
Section Raw Score Total							

Comments:

		D. Tactile Processing	almost always	fre- quently	occa- sionally	seldom	almost never
	21.	My child resists being held.					
⊗	22.	My child becomes agitated when hair washed.					
	23.	My child avoids getting face/nose wiped.					
⊗	24.	My child is distressed when having nails trimmed.					
	25.	My child resists being cuddled.					
⊗	26.	My child is upset by changes in the bath water temperature, from one bath to the next.					
	27.	My child avoids contact with rough or cold surfaces (for example, squirms, arches, cries).					
⊗	28.	My child becomes very upset if own clothing, hands, and/or face are messy.					
⊗	29.	My child gets upset with extreme differences in room temperature (for example, hotter, colder).					
⊗	30.	My child becomes anxious when walking or crawling on certain surfaces (for example, grass, sand, carpet, tile.)					
~	31.	My child enjoys playing with food.					
~	32.	My child seeks opportunities to feel vibrations (for example, stereo speakers, washer, dryer).					
-	33.	My child bumps into things, seeming to not notice objects in the way.					
~	34.	My child enjoys splashing during bath time.					
~	35.	My child uses hands to explore food and other textures.					
Section Raw Score Total							

Comments:

E. Vestibular Processing			almost always	fre- quently	occa- sionally	seldom	almost never
-	36.	My child requires more support for sitting than other children the same age (for example, infant seat, pillows, towel roll).					
~	37.	My child enjoys physical activity (for example, bouncing, being held up high in the air).					
~	38.	My child enjoys rhythmical activities (for example, swinging, rocking, car rides).					
⊖	39.	My child becomes upset when placed on back to change diapers.					
	40.	My child resists having head tipped back during bathing.					
⊖	41.	My child cries or fusses whenever I try to move him/her.					
Section Raw Score Total							

Comments:

F. Suuaistimusten prosessointi			almost always	fre- quently	occa- sionally	seldom	almost never
~	42.	My child licks/chews on nonfood objects.					
~	43.	My child mouths objects.					
-	44.	My child is unaware of food or liquid left on lips.					
	45.	My child refuses all but a few food choices.					
	46.	My child resists having teeth brushed.					
-	47.	My child refuses to drink from a cup.					
	48.	My child refuses to try new foods.					
Section Raw Score Total							

Comments:

What do you see as your child's strengths

What are your concerns?

ICON KEY

- Low Registration
- ⤿ Sensation Seeking
- ⊙ Sensory sensitivity
- | Sensation Avoiding

SCORE KEY

- 1 Almost Always
- 2 Frequently
- 3 Occasionally
- 4 Seldom
- 5 Almost never

Leikki-ikäisen reagoiminen aistimuksiin (Toddler Sensory Profile)

Kyselylomake lapsen reagoimisesta erilaisiin aistimuksiin 7-36 kk ikäisen lapsen huoltajalle

Päiväys: _____

Lapsen nimi: _____ Syntymäaika: _____

Huoltajan nimi: _____ Huoltosuhte: _____

Palvelun tarjoaja: _____ Työala: _____

Ympyröi lapsen syntymäjärjestys perheessä 1. 2. 3. 4. 5. muu: _____

Onko perheessänne asunut enemmän kuin kolme 0-18-vuotiasta lasta viimeisen 12 kuukauden aikana?

OHJEET

Merkitse rasti ruutuun, joka parhaiten kuvaa sitä, miten usein lapsesi käyttäytyy kuvatulla tavalla. Vastaa kaikkiin kohtiin. Jos et pysty kommentoimaan jotain kohtaa, koska et ole huomannut sellaista käytöstä tai mielestäsi se ei koske lastasi, vedä rasti kysymyksen numeron ylitse. Voit kirjoittaa lisäkommenttisi kunkin osion loppuun.

Käytä seuraavaa ohjetta vastatessasi:

LÄHES AINA Lapsesi käyttäytyy kuvatulla tavalla vähintään 90% ajasta, kun siihen on tilaisuus.

USEIN Lapsesi käyttäytyy kuvatulla tavalla usein, noin 75% ajasta, kun siihen on tilaisuus.

MELKO USEIN Lapsesi käyttäytyy kuvatulla tavalla silloin tällöin, noin 50 % ajasta, kun siihen on tilaisuus.

JOSKUS Lapsesi käyttäytyy kuvatulla tavalla harvoin, noin 25% ajasta, kun siihen on tilaisuus.

HARVOIN Lapsesi ei juuri koskaan käytäydy kuvatulla tavalla, noin 10% ajasta tai vähemmän, kun siihen on tilaisuus.

Vapaa suomennos:

Kaarina Paakkanen/ Eva Paakkanen/ Nea-Maria Haapanen/ Minna Nissinen/ Terttu Rautio/ Ulla Niittanen/Helena Moisio-Pulkkinen

Alkuperäinen: Infant/Toddler SENSORY PROFILE

Winnie Dunn, Ph.D., OTR, FAOTA & Debora B. Daniels, M.A., CCC-SLP

Therapy Skill Builders

A Harcourt Assessment Company

c The Psychological Corporation

A. Yleinen prosessointi			lähes aina	usein	silloin tällöin	harvoin	ei juuri koskaan
⑥	1.	Lapseni käytös huononee, kun aikataulu muuttuu.					
	2.	Lapseni välttää leikkimistä muiden kanssa.					
	3.	Lapseni vetäytyy tilanteista.					

Huom. Tästä osiosta ei lasketa pisteitä

Kommentit:

B. Kuuloaistimusten prosessointi			lähes aina	usein	silloin tällöin	harvoin	ei juuri koskaan
-	4.	Minun on puhuttava lujalla äänellä saadakseni lapseni huomion.					
-	5.	Minun on kosketettava lastani saadakseni hänen huomionsa.					
③	6.	Lapseni nauttii suullaan tuottamista äänistä.					
-	7.	Kestää kauan ennen kuin lapseni reagoi edes tuttuihin ääniin.					
⑥	8.	Lapseni hätkähtää ääniä muita samanikäisiä lapsia herkemmin.					
⑥	9.	Lapseni huomio herpaantuu ja/tai hänen on vaikea syödä meluisassa ympäristössä.					
-	10.	Lapseni ei kiinnitä huomiota, kun puhun hänelle.					
	11.	Lapseni pyrkii pois meluisasta ympäristöstä.					
③	12.	Lapseni keksii, miten pitää meteliä leluillaan.					
-	13.	Kestää kauan ennen kuin lapseni reagoi, kun häntä kutsutaan nimellä.					
Osion pistemäärä							

Kommentit:

C. Näköaistimusten prosessointi			lähes aina	usein	silloin tällöin	harvoin	ei juuri koskaan
③	14.	Lapseni katsoo mielellään liikkuvia tai pyöriviä esineitä (esim. tuulettimet, pyörälliset lelut)					
③	15.	Lapseni katsoo mielellään kiiltäviä esineitä.					
-	16.	Lapseni välttää katsekontaktia kanssani.					

	17.	Lapseni kieltäytyy katselemasta kirjoja kanssani.					
-	18.	Lapseni ei tunnista itseään peilistä.					
~	19.	Lapseni katsoo mielellään omaa peilikuvaansa.					
~	20.	Lapseni pitää eniten nopeatempoisista, kirkkaan värisistä TV-ohjelmista.					
Osion pistemäärä							

Kommentit:

		D. Tuntoaistimusten prosessointi	lähes aina	usein	silloin tällöin	harvoin	ei juuri koskaan
	21.	Lapseni vastustaa sylissä olemista.					
⊗	22.	Lastani hermostuttaa hiustenpesu.					
	23.	Lapseni ei halua kasvojaan tai nenäänsä pyyhittävän.					
⊗	24.	Lapseni hermostuu kynsien leikkaamisesta.					
	25.	Lapseni vastustaa hyvänä pitämistä ja halaamista.					
⊗	26.	Lastani ärsyttää (se, että) kylpyveden lämpötila vaihtelee eri kerroilla.					
	27.	Lapseni välttelee karkean tai kylmän pinnan kosketusta (esim. kiemurtelee, heittäytyy kaarelle, itkee).					
⊗	28.	Lapseni ärsyyntyy liasta vaatteissaan, käsissään ja/tai kasvoissaan.					
⊗	29.	Lastani hermostuttavat suuret muutokset huoneen lämpötilassa (esim. kuumempi, kylmempi).					
⊗	30.	Lastani pelottaa kävely tai konttaaminen tietynlaisilla pinoilla (esim. ruoho, hiekka, matto, kaakeli).					
~	31.	Lapseni leikkii mielellään ruualla.					
~	32.	Lapseni etsii tilanteita, joissa saa tuntea tärinää (esim. kaiuttimet, pesukone, kuivausrumpu).					
-	33.	Lapseni törmäilee esineisiin aivan kuin ei huomaisi niitä.					
~	34.	Lapseni pitää kylpyveden roiskuttamisesta.					
~	35.	Lapseni tunnustelee käsin ruokaansa ja muita materiaaleja.					
Osion pistemäärä							

Kommentit:

		E. Liikeaistimusten prosessointi	lähes aina	usein	silloin tällöin	harvoin	ei juuri koskaan
-	36.	Lapseni vaatii ikäisiään enemmän tukea istuessaan (esim. lastenistuim, tyynyt, pyyherulla).					
~	37.	Lapseni nauttii fyysisestä toiminnasta (esim. pompottaminen ja korkealle ilmaan nosteleminen).					
~	38.	Lapseni pitää rytmisistä toiminnoista (esim. keinuminen, heiluminen, autoajelut).					
⊙	39.	Lapseni hermostuu siitä, että panen hänet selälleen vaipan vaihtoa varten.					
	40.	Lapseni vastustaa sitä, että hänen päänsä taivutetaan taaksepäin kylvyn aikana.					
⊙	41.	Lapseni itkee tai kiukuttelee aina, kun yritän siirtää häntä.					
Osion pistemäärä							

Kommentit:

		F. Suuaistimusten prosessointi	lähes aina	usein	silloin tällöin	harvoin	ei juuri koskaan
~	42.	Lapseni nuoleskelee/pureskelee esineitä.					
~	43.	Lapseni tunnustelee esineitä suullaan.					
-	44.	Lapseni ei huomaa, jos hänen huulilleen on jäänyt ruokaa tai juomaa.					
	45.	Lapseni suostuu syömään vain harvoja ruokia.					
	46.	Lapseni panee vastaan, kun hänen hampaitaan harjataan.					
-	47.	Lapseni kieltäytyy juomasta kupista.					
	48.	Lapseni ei suostu kokeilemaan uusia ruokia.					
Osion pistemäärä							

Kommentit:

Mitkä ovat mielestäsi lapsesi vahvuudet?

Mistä olet huolissasi?

Kuvakeavain

- vähäinen reaktio
- ∞ aistimusta hakeva
- ⊙ aistinherkkä
- | aistimusta välttävä

Pisteavain

- 1 lähes aina
- 2 usein
- 3 melko usein
- 4 joskus
- 5 harvoin

Leikki-ikäisen reagoiminen aistimuksiin (Toddler Sensory Profile)

Kyselylomake lapsen reagoimisesta erilaisiin aistimuksiin 7-36 kk ikäisen lapsen huoltajalle

Päiväys: _____

Lapsen nimi: _____

Syntymäaika: _____

Huoltajan nimi: _____

Sukulaisuussuhde lapseen: _____

Palvelun tarjoaja: _____

Työala: _____

Ympyröi lapsen syntymäjärjestys perheessä 1. 2. 3. 4. 5. muu: _____

Onko perheessänne asunut enemmän kuin kolme 0-18-vuotiasta lasta viimeisen 12 kuukauden aikana?

OHJEET

Merkitse rasti ruutuun, joka parhaiten kuvaa sitä, miten usein lapsesi käyttäytyy kuvatulla tavalla. Vastaa kaikkiin kohtiin. Jos et pysty kommentoimaan jotain kohtaa, koska et ole huomannut sellaista käytöstä tai mielestäsi se ei koske lastasi, vedä rasti kysymyksen numeron ylitse. Voit kirjoittaa lisäkommenttisi kunkin osion loppuun.

Käytä seuraavaa ohjetta vastatessasi:

LÄHES AINA

Lapsesi käyttäytyy kuvatulla tavalla vähintään 90% ajasta, kun siihen on tilaisuus.

USEIN

Lapsesi käyttäytyy kuvatulla tavalla usein, noin 75% ajasta, kun siihen on tilaisuus.

SILLOIN TÄLLÖIN

Lapsesi käyttäytyy kuvatulla tavalla silloin tällöin, noin 50 % ajasta, kun siihen on tilaisuus.

HARVOIN

Lapsesi käyttäytyy kuvatulla tavalla harvoin, noin 25% ajasta, kun siihen on tilaisuus.

EI JUURI KOSKAAN

Lapsesi ei juuri koskaan käyttäydy kuvatulla tavalla, noin 10% ajasta tai vähemmän, kun siihen on tilaisuus.

Vapaa suomennos:

Kaarina Paakkanen/ Eva Paakkanen/ Nea-Maria Haapanen/ Minna Nissinen/ Terttu Rautio/ Ulla Niutanen/Helena Moisio-Pulkkinen

Alkuperäinen: Infant/Toddler SENSORY PROFILE

Winnie Dunn, Ph.D., OTR, FAOTA & Debora B. Daniels, M.A., CCC-SLP

Therapy Skill Builders

A Harcourt Assessment Company

c The Psychological Corporation

A. Yleinen prosessointi			lähes aina	usein	silloin tällöin	harvoin	ei juuri koskaan
⑥	1.	Lapseni käytös huononee, kun aikataulu muuttuu.					
	2.	Lapseni välttää leikkimistä muiden kanssa.					
	3.	Lapseni vetäytyy tilanteista.					

Huom. Tästä osiosta ei lasketa pisteitä

Kommentit:

B. Kuuloaistimusten prosessointi			lähes aina	usein	silloin tällöin	harvoin	ei juuri koskaan
-	4.	Minun on puhuttava lujalla äänellä saadakseni lapseni huomion.					
-	5.	Minun on kosketettava lastani saadakseni hänen huomionsa.					
③	6.	Lapseni nauttii suullaan tuottamista äänistä.					
-	7.	Kestää kauan ennen kuin lapseni reagoi edes tuttuihin ääniin.					
⑥	8.	Lapseni hätkähtää ääniä muita samanikäisiä lapsia herkemmin.					
⑥	9.	Lapseni huomio herpaantuu ja/tai hänen on vaikea syödä meluisassa ympäristössä.					
-	10.	Lapseni ei kiinnitä huomiota, kun puhun hänelle.					
	11.	Lapseni pyrkii pois meluisasta ympäristöstä.					
③	12.	Lapseni keksii, miten pitää meteliä leluillaan.					
-	13.	Kestää kauan ennen kuin lapseni reagoi, kun häntä kutsutaan nimellä.					
Osion pistemäärä							

Kommentit:

C. Näköaistimusten prosessointi			lähes aina	usein	silloin tällöin	harvoin	ei juuri koskaan
③	14.	Lapseni katsoo mielellään liikkuvia tai pyöriviä esineitä (esim. tuulettimet, pyörälliset lelut)					
③	15.	Lapseni katsoo mielellään kiiltäviä esineitä.					
-	16.	Lapseni välttää katsekontaktia kanssani.					

C. Näköaistimusten prosessointi (jatkuu)			lähes aina	usein	silloin tällöin	harvoin	ei juuri koskaan
	17.	Lapseni kieltäytyy katselemasta kirjoja kanssani.					
-	18.	Lapseni ei tunnista itseään peilistä.					
~	19.	Lapseni katsoo mielellään omaa peilikuvaansa.					
~	20.	Lapseni pitää eniten nopeatempoisista, kirkkaan värisistä TV-ohjelmista.					
Osion pistemäärä							

Kommentit:

D. Tuntoaistimusten prosessointi			lähes aina	usein	silloin tällöin	harvoin	ei juuri koskaan
	21.	Lapseni vastustaa sylissä olemista.					
⊗	22.	Lastani hermostuttaa hiustenpesu.					
	23.	Lapseni ei halua kasvojaan tai nenäänsä pyyhittävän.					
⊗	24.	Lapseni hermostuu kynsien leikkaamisesta.					
	25.	Lapseni vastustaa hyvänä pitämistä ja halaamista.					
⊗	26.	Lastani ärsyttää kun kylpyveden lämpötila vaihtelee eri kerroilla.					
	27.	Lapseni välttelee karkean tai kylmän pinnan kosketusta (esim. kiemurtelee, heittäytyy kaarelle, itkee).					
⊗	28.	Lapseni ärsyyntyy liasta vaatteissaan, käsissään ja/tai kasvoissaan.					
⊗	29.	Lastani hermostuttavat suuret muutokset huoneen lämpötilassa (esim. kuumempi, kylmempi).					
⊗	30.	Lastani pelottaa kävely tai konttaaminen tietynlaisilla pinnoilla (esim. ruoho, hiekka, matto, kaakeli).					
~	31.	Lapseni leikkii mielellään ruualla.					
~	32.	Lapseni etsii tilanteita, joissa saa tuntea värinää (esim. kaiuttimet, pesukone, kuivausrumpu).					
-	33.	Lapseni törmäilee esineisiin aivan kuin ei huomaisi niitä.					
~	34.	Lapseni pitää kylpyveden roiskuttamisesta.					
~	35.	Lapseni tunnustelee käsin ruokaansa ja muita materiaaleja.					
Osion pistemäärä							

Kommentit:

E. Liikeaistimusten prosessointi			lähes aina	usein	silloin tällöin	harvoin	ei juuri koskaan
-	36.	Lapseni vaatii ikäisiään enemmän tukea istuessaan (esim. lastenistuin, tyynyt, pyyherulla).					
~	37.	Lapseni nauttii fyysisestä toiminnasta (esim. pompottaminen ja korkealle ilmaan nosteleminen).					
~	38.	Lapseni pitää rytmisistä toiminnoista (esim. keinuminen, heiluminen, autoajelut).					
⊙	39.	Lapseni hermostuu siitä, että panen hänet selälleen vaipan vaihtoa varten.					
	40.	Lapseni vastustaa sitä, että hänen päänsä taivutetaan taaksepäin kylvyn aikana.					
⊙	41.	Lapseni itkee tai kiukuttelee, kun yritän siirtää häntä.					
Osion pistemäärä							

Kommentit:

F. Suuaistimusten prosessointi			lähes aina	usein	silloin tällöin	harvoin	ei juuri koskaan
~	42.	Lapseni nuoleskelee/pureskelee esineitä.					
~	43.	Lapseni tunnustelee esineitä suullaan.					
-	44.	Lapseni ei huomaa, jos hänen huulilleen on jäänyt ruokaa tai juomaa.					
	45.	Lapseni suostuu syömään vain harvoja ruokia.					
	46.	Lapseni vastustelee, kun hänen hampaitaan harjataan.					
-	47.	Lapseni kieltäytyy juomasta kupista.					
	48.	Lapseni ei suostu kokeilemaan uusia ruokia.					
Osion pistemäärä							

Kommentit:

Mitkä ovat mielestäsi lapsesi vahvuudet?

Mistä olet huolissasi?

Kuvakeavain

- vähäinen reaktio
- ∞ aistimusta hakeva
- ⊙ aistinherkkä
- | aistimusta välttävä

Pisteavain

- 1 lähes aina
- 2 usein
- 3 melko usein
- 4 joskus
- 5 harvoin

PALAUTELOMAKE

Alla kysellemme muutamia asioita liittyen kokemuksiisi Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen täyttämistä. Vastaamiseen menee aikaa noin 10 minuuttia. Muistathan vastata jokaiseen kysymykseen, mielipiteesi ja kokemuksesi ovat meille tärkeitä!

Laita rasti oikean vaihtoehdon kohdalle:

A. Äidinkieleni on suomi

kyllä ei

B. Minulta meni Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen täyttämiseen aikaa noin

alle 10 minuuttia 10-20 minuuttia yli 20 minuuttia

Ympyröi kunkin väittämän (C-F) kohdalla kokemustasi parhaiten vastaava vaihtoehto:

- 1 = Täysin samaa mieltä
- 2 = Melkein samaa mieltä
- 3 = En osaa sanoa
- 4 = Hieman eri mieltä
- 5 = Täysin eri mieltä

C. Ohjeet Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen täyttämiseen olivat mielestäni selkeät ja tiesin, kuinka minun tuli toimia.	1	2	3	4	5
D. Kyselylomakkeen väittämät olivat mielestäni ymmärrettävässä muodossa.	1	2	3	4	5
E. Kyselylomake oli mielestäni nopea täyttää.	1	2	3	4	5
F. Kyselylomake oli ulkoasultaan siisti ja selkeä	1	2	3	4	5
-

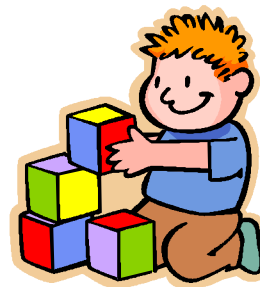
Seuraaviin avoimiin kysymyksiin voit vastata vapaamuotoisesti. Voit tarvittaessa jatkaa kysymysten vastauksia lomakkeen loppuun.

G. Oliko kyselylomakkeessa jotain epäselvää, tai oliko jokin väittämistä mielestäsi erityisen vaikeasti ymmärrettävä?

I. Onko sinulla kehitysehdotuksia liittyen esimerkiksi kyselylomakkeen ulkoasuun tai sanamuotoihin?
Jos on, niin mitä?

KIITOS VASTAUKSESTASI!

28.5.2009

Hyvät vanhemmat,

Olemme toimintaterapeuttiopiskelijoita Metropolia Ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyötä yhteistyössä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin (HUS) Helsingin yliopistollisen keskussairaalan (Hyks) Naisten- ja lastentautien tulosyksikön lastenneurologian toimintaterapiayksikön kanssa (Lastenlinna).

Tutkimuksemme kartoittaa Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen ymmärrettävyyttä. Tarkoituksena on saada englanninkielisen kyselylomakkeen vapaasta suomennoksesta mahdollisimman selkeä ja ymmärrettävä, johon olisi mahdollisimman nopeaa ja vaivatonta vastata.

Kyselylomakkeen avulla saadaan tietoa lapsen reagoimisesta erilaisiin aistimuksiin. Tämä kyselylomake tulee toimintaterapeuttien käyttöön, lasten toimintaterapia-arvioinnin osaksi.

Kirjeessä on liitteenä Toddler Sensory Profile -kyselylomake ja palautelomake koskien Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen ymmärrettävyyttä, sekä palautuskuori.

Täytättehän Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen oman lapsenne reagoimista koskien. Palautelomakkeella saamme teiltä tärkeää tietoa kyselylomakkeen täyttämistä. Palautattehan molemmat lomakkeet _____ mennessä, palautuskuoressa, jonka postimaksu on jo maksettu,

Tässä tutkimuksessa emme kysele henkilötietojasi. Tulemme käyttämään palautelomakkeessa saatuja tietoja Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen vapaan suomennoksen kehittämiseen. Tutkimuksen jälkeen lomakkeet arkistoidaan Lastenlinnaan mahdollista jatkotutkimusta varten. Vastuu näistä jatkotutkimuksista tulee olemaan toimintaterapiayksiköllä Lastenlinnassa. Opinnäytetyömme valmistuu joulukuussa 2009, jonka jälkeen se on saatavilla Metropolia Ammattikorkeakoulun kirjastosta.

Lisätietoa aistisäätelystä löytyy mm. internetistä osoitteesta www.sity.fi tai A. Jean Ayresin teoksesta Aistimusten aallokossa (2008).

Tutkimuksesta on mahdollista kysyä vastaava toimintaterapeutti Terttu Rautiolta osoitteesta terttu.rautio@hus.fi.

Kiitos vastauksestanne ! J

Nea-Maria Haapanen

Minna Nissinen

Eva Paakkanen

Ohjeistus henkilökunnalle:

Olemme kolme toimintaterapeuttiopiskelijaa Helsingin Metropolia ammattikorkeakoulusta, ja teemme opinnäytetyötämme yhteistyössä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin (HUS) kuuluvan Helsingin yliopistollisen keskussairaalan (Hyks) Naisten- ja lastentautien tulosityksikön lastenneurologian toimintaterapiayksikön kanssa.

Opinnäytetyömme tarkoituksena on kehittää 7-36 kk ikäisten lasten huoltajille osoitettua Toddler Sensory Profile- kyselylomakkeen vapaata suomennosta mahdollisimman selkeäksi ja helpoksi vastata. Opinnäytetyömme tutkimuksellinen osuus toteutetaan kyselytutkimuksena huoltajille. Toddler Sensory Profile- kyselylomake käsittelee lapsen reagointia erilaisiin päivittäisiin aistimuksiin. Kyselylomake koostuu lapsen toimintaa koskevista väittämistä, joihin huoltaja vastaa kokemuksiansa pohjalta. Tällaista tietoa tarvitaan kun selvitetään lasten kehityksellisiä erityispiirteitä tai ongelmia (kartoitettaessa esim. lapsen aistitiedon käsittelyyn liittyviä ongelmia.) Kyselylomaketta käytetään osana lasten toimintaterapia-arviointia.

Teidän apuunne tarvitsemme tutkimusjoukkoon sopivien perheiden valitsemisessa sekä tutkimukseen liittyvien asiakirjojen jakamisessa heille. Tutkimukseen osallistuvan lapsen tulee olla 7-36kk ikäinen, täysiaikaisena syntynyt ja normaalisti kehittynyt. Lapsella ei siis saa olla diagnoosia tai jatkuvaa lääkitystä, eikä hän saa olla erityiskasvatuspalveluiden piirissä. Tutkimukseen osallistuvan vanhemman äidinkielen tulee puolestaan olla suomi.

Ohessa ovat huoltajalle annettavaksi tarkoitetut asiakirjat: saatekirje, Toddler Sensory Profile- kyselylomake sekä palautelomake koskien Toddler Sensory Profile- kyselylomakkeen ymmärrettävyyttä. Lisäksi mukana ovat palautuskuoret, joiden postimaksut on maksettu. Asiakirjat ovat avonaisten palautuskuorien sisällä valmiiksi lajiteltuina. Tämän kirjekuoren voitte antaa huoltajalle esimerkiksi normaalin neuvolakäynnin yhteydessä. Erillistä ohjeistusta ei neuvolasta tarvitse antaa, sillä ohjeet löytyvät saatekirjeestä.

Teidän neuvolaanne lähetetään näitä ”kirjekuoripaketteja” myöhemmin sovittu määrä. Toivomme, että innokkaita vastaajia löytyy riittävästi.

Kiitos vaivannäöstänne! J

Yhteistyöterveisin

Eva Paakkanen, Nea-Maria Haapanen ja Minna Nissinen

HELSINGIN KAUPUNKI
TERVEYSKESKUS
Tutkimustoiminnan koordinaatioryhmä

PÖYTÄKIRJANOTE 6/2009

9.6.2009

Liite 1; 2087 §

109 §
EVA PAAKKASEN, MINNA NISSISEN JA NEA-MARIA HAAPASEN
TUTKIMUSLUPAHAKEMUS

09-1199/054

- Hakijat** Metropolia Ammattikorkeakoulun toimintaterapeuttipiskelijat Eva Paakkanen, Minna Nissinen ja Nea-Maria Haapanen
- Aihe** Vanhempien kokemuksia Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen vapaan suomennoksen ymmärrettävyydestä – lomakkeen kehittämistyö (AMK-opinnäytetyö)
- Lausunto** Neuvolatyön ja terveyden edistämisen yksikön päällikkö puoltaa tutkimusluvan myöntämistä lausunnossaan 1.6.2009 ehdottaen jaettavaksi 50 lomaketta neuvola-asiakkaille pohjoisella alueella. Lisäksi hän esittää tutkimuksen yhteyshenkilöksi vs. ylihoitaja Terhi Tuominiemi-Liljan.
- Käsittely** Tutkimustoiminnan koordinaatioryhmä päätti 20.5.2009 (99 §) jättää tutkimuslupahakemuksen pöydälle.
- Päätös** Tutkimustoiminnan koordinaatioryhmä puoltaa tutkimusluvan myöntämistä ehdolla, että:
- Neuvola-asiakkaille jaetaan 50 kyselylomaketta pohjoisella alueella
 - Tutkimusraportista ei ole yksilöitävissä tutkimukseen osallistunutta henkilöä
 - Asiakkaat saavat kyselylomakkeen/tiedotteen terveyskeskuksen henkilökunnalta
 - Tutkimuksen yhteyshenkilö on vs. ylihoitaja Terhi Tuominiemi-Lilja
 - Tutkimuksesta ei saa aiheutua kustannuksia terveyskeskukselle, lukuun ottamatta kyselyjen jakamiseen käytettävää aikaa
 - Tutkimuksen valmistuttua tutkimusraportti toimitetaan terveyskeskuksen käyttöön.

Ilmoitus toimitusjohtajalle.

PÄIVI MARKKANEN
Päivi Markkanen
Sihteeri

Helsingin kaupunki
Terveyskeskus

TUTKIMUSLUPAPÄÄTÖS

3

Hakijan nimi Eeva Paakkanen, Minna Nissinen, Nea-Maria Haapanen	Diäarinumero 09-1199/054
Tutkimuksen nimi Vanhempien kokemuksia Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen vapaan suomennoksen ymmärrettävyydestä -lomakkeen kehittämistyö	

- Myönnän tutkimusluvan tutkimustoiminnan koordinaatioryhmän lausunnossa ilmenevin ehdoin
- Myönnän samalla luvan saada tietoja salassa pidettävistä asiakirjoista ja henkilörekistereistä tutkimuslupahakemuksen mukaisesti
- Myönnän samalla sivutoimiluvan tutkimusta varten seuraaville henkilöille

En myönnä tutkimuslupaa tutkimustoiminnan koordinaatioryhmän lausunnossa esitetyn perustein

Lisäehdot ja lisäperustelut

Myönnän samalla sivutoimiluvan tutkimusta varten seuraaville henkilöille

Tutkimuksesta terveyskeskukselle aiheutuvat kustannukset saavat olla:

- hakemuksen mukaiset
- muut, mitkä:
- Tutkimuksesta aiheutuvista kustannuksista tehdään sopimus
- Lisäehdot liitteenä Perustelut liitteenä Liitteenä sairaala-apteekin tiedote

Muut liitteet

Toimitusjohtaja toteaa, että neuvolatyön ja terveyden edistämisen yksikön päällikkö on antanut puoltavan lausunnon tutkimukselle 1.6.2009.

PÄÄTTÄJÄ

TOIMITUS- JOHTAJA	Päivämäärä	Pykälä	Allekirjoitus ja nimenselvennös
	23.6.2009	2087 §, liitteet 1-6	 Riitta Simoila, vs. toimitusjohtaja

Päätöksen jakelu:

Tutkija / Tutkimusryhmän jäsenet Eeva Paakkanen, Minna Nissinen, Nea-Maria Haapanen

Terveyskeskuksen yksiköt: Neuvolatyön ja terveyden edistämisen yksikkö
- Hannele Nurkkala
- Vs. yh Terhi Tuominiemi-Lilja

- Tietohallintoyksikkö
- Sairaala-apteekki
- Tutkimustoiminnan koordinaatioryhmä
- Muut

Oikaisuvaatimusohjeet

ROVANIEMI
Terveyspalvelukeskus
Palvelupäällikkö
Tapio Raasakka

Viranhaltijapäätös

5.8.2009/50 §

Dno :0/0

Tutkimuslupa/Nea-Maria Haapanen, Minna Nissinen ja Eva Paakkanen

Asia Helsingin Metropolia ammattikorkeakoulun toimintaterapeuttiopiskelijat Nea-Maria Haapanen, Minna Nissinen ja Eva Paakkanen anovat tutkimuslupaa. Tutkimuksen aihe on: Vanhempien kokemuksia Toddler Sensory Profile -kyselylomakkeen ymmärrettävyydestä.

Liitteenä tutkimuslupahakemus

Päätös Myönnän tutkimusluvan Nea-Maria Haapaselle, Minna Nissiselle ja Eva Paakka-selle liitteenä olevan hakemuksen mukaisesti.

Tutkimuksessa on noudatettava henkilötietolain ja asiakirjojen julkisuuslain säännöksiä.

Tutkimuksesta tulee toimittaa yksi kappale Rovaniemen kaupungin terveystal-velukeskuksen käyttöön ja se lähetetään osoitteeseen Rovaniemen kaupunki, Terveyspalvelukeskus, PL 8216, 96101 Rovaniemi.

Allekirjoitus

Tapio Raasakka
Palvelupäällikkö

Toimeenpano

Haapanen Nea-Maria, Nissinen Minna, Paakkanen Eva, Kukkola Lempi, Gynther Johanna

Muutoksenhakuosoitus

Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän (7) päivän kuluessa kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä, kun päätös on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Valitusviranomainen

Rovaniemen kaupunki
Sosiaali- ja terveystalvelujen johtokunta
Postiosoite: PL 8216, 96101 Rovaniemi
Käyntiosoite: Rovakatu 2